

กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอขนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

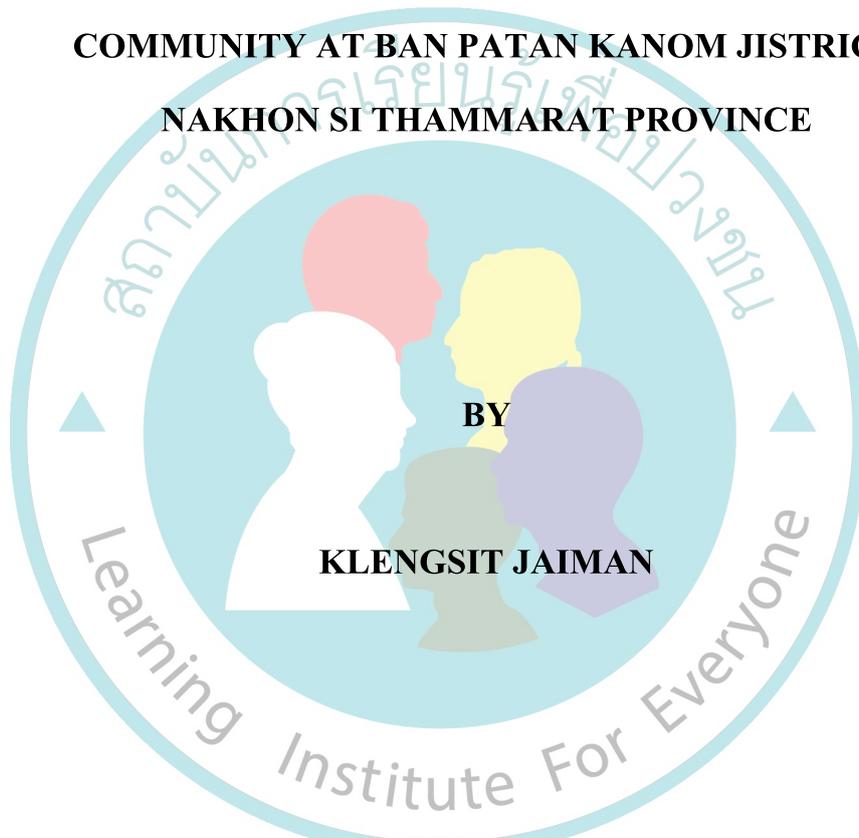
กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอขนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
ปีการศึกษา 2561

**DEVELOPING PROCESS FOR SUFFICIENT ECONOMY
COMMUNITY AT BAN PATAN KANOM JISTRICT
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

BY

KLENGSIT JAIMAN

**THE THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN THE PROGRAM OF
INTEGRATED LOCAL DEVELOPMENT
FACULTY OF GRADUATE STUDY
LEARNING INSTITUTE FOR EVERYONE (LIFE)**

2018

วิทยานิพนธ์เรื่อง (Title) กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย เกรียงสิทธิ์ ใจมั่น

สาขาวิชา การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.ไมตรี อินทรีย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม พ.ต.ต.หญิง ดร.จิรสุดา ปลายยอด

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

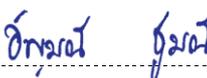
ลงชื่อ ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต)

ลงชื่อ กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
(ดร.ศรีปริญา รูปกระจ่าง)

ลงชื่อ กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
(ดร.ไมตรี อินทรีย์)

ลงชื่อ กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)
(พ.ต.ต.หญิง ดร.จิรสุดา ปลายยอด)

ลงชื่อ กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา)
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี พงศ์พิศ)

ลงชื่อ เลขานุการ
(อาจารย์อัญมณี ชุมณี)

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง	กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อผู้เขียน	เกรียงสิทธิ์ ใจมั่น
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.ไมตรี อินทรีย์ยะ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	พ.ต.ต.หญิง ดร.จิรสุดา ปลายยอด

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล 2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง และวิธีการแก้ปัญหา นำไปสู่การพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของบ้านป่าตาล เป็นเมืองเก่าแก่ ในรัชสมัยพระเจ้าอยู่ทองแห่งกรุงศรีอยุธยา เป็นเมืองที่เกิดจากการรวบรวมไพร่พลที่อพยพหนีโรคระบาดจากเมืองนครศรีธรรมราช เกิดการสะสมภูมิปัญญา วัฒนธรรม จารีตประเพณี วิถีชีวิตเฉพาะของชุมชนบ้านป่าตาล

กระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเกิดจากการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากภาครัฐ ผลการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ครัวเรือน การออมทรัพย์ชุมชนมีการสืบทอด และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับครัวเรือน มีการเรียนรู้ปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ ชุมชนบ้านป่าตาลควรร่วมกันเรียนรู้และพัฒนา กลุ่ม องค์กรเครือข่าย วิสาหกิจชุมชน เพื่อความยั่งยืนและควรมีการวิจัย ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอำเภอ เพื่อเปรียบเทียบความเหมือน และแตกต่างในกระบวนการพัฒนาสู่ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ : กระบวนการพัฒนา, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

Thesis Title	Development Process for Sufficiency Economy Community At Ban Pa Tan Village, Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province
Researcher	Klengsit Jaiman
Degree	Master of Arts
In the Program of	Integrated Local Development
Year	2018
Principal Thesis Advisor	Dr. Mitree Intreia
Associate Thesis Advisor	Col. Capt. Dr. Jirasuda Plaiyod

The purposes of this research were to study 1) the history of Ban Pa Tan Community, and 2) the development process to success of sufficiency economy community and the way of problems resolution for development. This research was qualitative research using interview. The information were collected from conversation of 10 samples and content analysis.

The results of this research found that history of Ban Pa Tan was old city in Ramathibodi 1 period of Ayutthaya. This city was occurred by combination of people who migrated from epidemic of Nakhon Si Thammarat City. Afterwards, knowledge, culture, and traditional were collected to be the unique lifestyle of Ban Pa Tan Community.

The development process to success of sufficiency economy community was happened from learning and participation of people for thinking, planning, and actions. Furthermore, the government supported and cooperated. The results of development to sufficiency economy community showed that households decreased expenses, increased incomes, and had saving. The community used local knowledge and inherited, moreover the households learned and adapted to use sufficiency economy in everyday life.

The suggestions of this research were Ban Pa Tan Community should learn and develop the groups, network organizations, and community enterprises for sustainable, also should do the researches about sufficiency economy community in district level for comparison the similarity and difference of development process to sufficiency economy community.

Keywords : Development Process, Sufficiency Economy

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยดี โดยอาศัยความเมตตาช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ดร.ไมตรี อินทรีย์ระ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.จิรสุดา ปลายยอด อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้ให้ความรู้ แนวคิดคำแนะนำ และข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทุก ๆ ท่าน ที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้กำลังใจตลอดมา ตลอดถึงผู้ใหญ่สุบญชามิเมือง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และประชาชนชาวบ้านที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล และแนะนำในการพัฒนาชุมชน ที่ได้แนะนำแนวคิด เกี่ยวกับความรู้และแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาชุมชน บ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต และเจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน (มหาวิทยาลัยชีวิต) อีกทั้งคณาจารย์ที่ให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าของตำราทุก ๆ เล่ม

อนึ่ง สิ่งที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิดชีวิต และเป็นที่มาของทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัยเสมอมา และภรรยาผู้ที่อยู่เคียงข้างคอยให้กำลังใจและสนับสนุน จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา หากงานวิจัยนี้พึงมีประโยชน์ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่บูรพการีชนด้วยกตัญญูกตเวทิตาธรรม หากจะพึงมีข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอน้อมรับข้อบกพร่องนั่นเอง

เกรียงสิทธิ์ ใจมั่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามสำคัญในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	6
แนวคิดการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ.....	9
ประวัติหมู่บ้านป่าตาล.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบในการวิจัย.....	20
ประชากรเป้าหมาย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง.....	20
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
สถานที่ในการวิจัย.....	22
ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย.....	22
ปฏิทินการปฏิบัติงาน.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	23
4 ผลการวิจัย	
ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล.....	24
กระบวนการการพัฒนาเป็นชุมชนบ้านป่าตาล.....	44
การพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง.....	45
แนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนา.....	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	50
อภิปรายผลการวิจัย.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์.....	66
ภาคผนวก ข. ภาพประกอบการวิจัย.....	69
ประวัติผู้วิจัย.....	75

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
	2.1 แสดงจำนวนประชากรบ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	13
	3.1 ปฏิทินการปฏิบัติงาน.....	23

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	19
1. ผู้ใหญ่สุบัญชา มีเมือง พาไปคูบริเวณที่จุดภพของโบราณ.....	69
2. สิ่งของที่จุดพบในบริเวณนี้.....	69
3. ลักษณะเป็นเต่าปูนที่บรรจุกระดูก.....	70
4. บริเวณที่จุดพบเป็นเจดีย์เก่าแก่.....	70
5. พระพุทธรูปเก่าแก่ซึ่งถูกไปกปูนทรายปิดทับ.....	71
6. ชลประทานที่ใช้หล่อเลี้ยงชุมชนบ้านป่าตาล.....	71
7. เชื้อนกับเก็บน้ำไว้ใช้และเป็นแหล่งอาหารของชุมชน.....	72
8. ผู้วิจัยกำลังเก็บภาพ.....	72
9. คลองทำโน.....	73
10. เจดีย์หลวง.....	73
11. ป่าชายเลน.....	74
12. สภาพป่าชายเลนของชุมชน.....	74

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกร ไทย ทรงชี้ถึงการปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน” ทางสายกลาง”โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2517 ในพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใจความสำคัญว่า “ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือ ความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวังและถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็น ไปตามลำดับด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันการผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...” (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

ในช่วงต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้มีความคาดหวังที่จะมีสังคมไทยที่พึงปรารถนาของประชาสังคมที่มีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างกว้างขวาง ยังเป็นที่หวังว่า ประเทศไทยจะสามารถก้าวไปสู่ความเป็นประเทศที่พัฒนาภายในปี พ.ศ.2563 โดยเศรษฐกิจของไทยจะมีขนาดเป็นลำดับที่ 8 ของโลก คนไทยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวไม่ต่ำกว่า 300,000 บาทต่อปี สัดส่วนความยากจนจะลดลงต่ำกว่าร้อยละ 5 ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ส่วนใหญ่เมื่อประสบวิกฤตเศรษฐกิจได้มีการปรับกรอบเศรษฐกิจใหม่มาให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเร่งรัดรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กำหนดแนวทางการพัฒนาคนและสังคมเพื่อลดผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ และเร่งรัดปรับ โครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างรากฐานการผลิตของประเทศให้เข้มแข็งและมั่นคง และแนวคิดในการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่สำคัญ คือ “เศรษฐกิจพอเพียง” จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2540 ในส่วนที่เป็น

ภาคประชาสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคชนบท มีแนวทางในการพัฒนา 3 ขั้นตอนในรูปแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ

ขั้นที่ 1 ผลิตเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนในระดับชีวิตที่ประหยัด และมีความสามัคคีในท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 รวมกลุ่มเพื่อการผลิตการตลาด ความเป็นอยู่ สุวัศดิการ การศึกษา สังคม และศาสนา

ขั้นที่ 3 ร่วมมือกับองค์กรภายนอกในการธุรกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยที่ทุกฝ่ายจะได้รับประโยชน์

ในการสร้างประเทศให้มีความเข้มแข็ง สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นคือ ต้องส่งเสริมตั้งแต่ระดับฐานรากของสังคม ซึ่งก็คือในระดับท้องถิ่น ซึ่งได้แก่หมู่บ้านที่กระจายอยู่ทุกส่วนของประเทศการส่งเสริมให้หมู่บ้านในท้องถิ่นเหล่านั้นเข้มแข็ง ให้สามารถบริหารจัดการมีความสามารถพึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน และจากความเข้มแข็งของหมู่บ้านที่เป็นรากฐานของสังคม ก็จะนำไปสู่การรวมตัวเป็นเครือข่ายในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศชาติที่เข้มแข็งได้ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

บ้านป่าตาลเป็นชุมชนหนึ่งในตำบลชนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีห้วยค้ำขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า “ป่าคา” มีพื้นที่กว้างขวางมากเมื่อประชากรเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น มีการปลูกต้นตาลโค่นจำนวนมากจึงได้ชื่อว่า “ป่าตาล” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนเมื่อปี พ.ศ.2540 เมื่อมีการแบ่งแยกการปกครองหมู่บ้านใหม่ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ บ้านป่าตาล ที่เดิมเป็นหมู่ที่ 12 มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 12 และ 14 หมู่ที่ 12 เปลี่ยนเป็นชื่อ บ้านในทราย จากนั้นบ้านป่าตาลจึงกลายเป็นหมู่ที่ 14 จากสมัยก่อนมีต้นตาลโค่นในพื้นที่จำนวนมากแปรสภาพกลายมาเป็นสวนปาล์มน้ำมัน สวนมะพร้าว และสวนยาพารา (ต้นแบบชุมชน คนเข้มแข็ง, บ้านป่าตาลหมู่ที่ 14) สมาชิกในหมู่บ้านป่าตาล จึงได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการวางแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกของหมู่บ้านได้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมร่วมกันหลายกิจกรรม เช่น กลุ่มทุนในชุมชน กลุ่มปู้หมัก กลุ่มกัลปพฤกษ์ กลุ่มทำกล้วยฉาบ กลุ่มทำน้ำยาเอนกประสงค์ มีกิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้าโดยใช้ทะลายปาล์มน้ำมัน การปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์ นอกจากนี้ยังมีด้านสังคมและวัฒนธรรม/วิถีการครองเรือน การดำรงชีวิตในครัวเรือน มีการช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการร่วมกันทำกิจกรรม

บ้านป่าตาล ได้รับคัดเลือกเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา ในปี พ.ศ.2554 มีการอบรมกิจกรรมตามโครงการฯ อบรมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด และ อบายมุขต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ ของครอบครัวพัฒนา/แกนนำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับพอ อยู่ พอกิน ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งถือเป็นเกียรติ ประวัติแก่หมู่บ้านและชาวบ้านทุกคนที่ได้ร่วมแรงร่วมใจ ตลอดจนส่วนราชการต่างๆ ที่ได้ให้ความ ช่วยเหลือ สภาพปัจจุบันบ้านเรือนมีความมั่นคงถาวร มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ครอบครัวมี ความอบอุ่น การปกครองใช้แบบการมีส่วนร่วมและพึ่งพาอาศัยกัน มีความเอื้ออาทรกัน มีความ สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ราษฎรส่วนใหญ่มีสุขภาพดีได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี 80% เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน ราษฎรอายุ 15-16 ปี อ่านออก เขียนได้เป็นส่วน ใหญ่ เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด ปลอดอบายมุข มีกฎระเบียบของหมู่บ้านเป็นระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน ศึกษาศาสตร์กิจอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้สูงอายุและผู้พิการได้รับ การดูแลเป็นอย่างดี ครอบครัวส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน มีปราชญ์ชาวบ้าน คอยให้คำปรึกษาและแนะนำด้านภูมิปัญญาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ภายใน หมู่บ้านยังมีศูนย์เรียนรู้ชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้คนในหมู่บ้านได้นำความรู้ต่างๆ ไปปรับ ใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

ดังนั้น ด้วยปัจจัยสำคัญยิ่งในทางการดำเนินชีวิตที่ดี มีความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและ จัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการ ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย กระบวนการพัฒนาชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงและวิธีการ แก้ปัญหา นำไปสู่การพัฒนา

คำถามสำคัญในการวิจัย

1. ประวัติชุมชนบ้านป่าตาลเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงมีกระบวนการอย่างไรและมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร เพื่อนำไปสู่ในการพัฒนาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านพื้นที่ในเขต หมู่ที่ 14 ชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
 ด้านประชากร ได้แก่ พื้นที่ในเขต หมู่ที่ 14 ชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม
 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 377 คน

ด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งจะเป็น
 ผู้ให้ข้อมูลเชิงความคิดเห็นด้วย ซึ่งต้องเป็นคนที่ มีความรู้ทางด้านประวัติความเป็นมาของชุมชน
 และความเชี่ยวชาญเรื่องกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง อย่างดี ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ
 เหล่านี้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงความคิดเห็นด้วย ซึ่งจะให้ข้อมูลเรื่องแนวทางการพัฒนา โดยการตอบ
 คำถามปลายเปิดในแบบสอบถามความคิดเห็นมีจำนวน 10 คน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการพัฒนาทั้ง 6 ด้าน 1) ด้านการมีส่วนร่วม
 2) ด้านการสนับสนุนจากภาคี 3) ด้านทรัพยากร 4) ด้านสังคม วัฒนธรรม 5) ด้านเศรษฐกิจ 6) ด้าน
 ผู้นำหมู่บ้าน

การดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ลักษณะพฤติกรรมต่างๆ จะ
 เป็นตัวบ่งถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตแต่ละแบบ

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่
 ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงชี้
 แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ในช่วงตั้งแต่ก่อนการเกิดวิกฤต

เศรษฐกิจ เพื่อมุ่งให้พสกนิกรได้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืน มั่นคง และปลอดภัย ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ชุมชนได้ทราบประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. ชุมชนได้ทราบถึงกระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
3. ทำให้ชุมชนทราบถึง แนวทางในการแก้ปัญหา และนำไปสู่ในการพัฒนา

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่องกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอกวนตรึม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
3. ประวัติหมู่บ้านป่าตาล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มูลนิธิชัยพัฒนา (2558, หน้า 3) ได้สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดำริส ซึ่งแนะแนว การดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ เนื้อหาสาระของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2517 แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใจความสำคัญว่า “...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวังและถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป..” “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีแนวคิดตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และพอเพียง” ซึ่งนำไปสู่ความสุข ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง ดังพระบรมราชดำรัสแนะนำทางรอดของคนไทยเมื่อวันที่

4 ธันวาคม พ.ศ.2517 ความว่า “ คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล่าสมัย ว่าเมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทย อยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามีควมพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้เราจะยอดยิ่งยวดได้...” (4 ธันวาคม พ.ศ.2517) พระบรมราชโฆวาท ทรงเห็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการพอมีพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

1.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเวศ วะสี (2540, หน้า 18) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง คือ เป็นเศรษฐกิจแห่งการพึ่งพาตนเองได้ คือต้องสร้างความเข้มแข็งจากฐานล่าง โดยการสร้างความเข้มแข็งต้องมีเศรษฐกิจบูรณาการเป็นลักษณะองค์รวม และมีความเชื่อมโยงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมืองพร้อมกัน ไป

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2549, หน้า 1) ได้อธิบายถึง เนื้อหาสรุปของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการสรุปเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีนักวิชาการจากหลายส่วนงาน เช่น นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันแปลงนิยามออกมาเป็นสัญลักษณ์ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ จดจำและนำไปปฏิบัติ โดยมีความหมายว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องของทางสายกลาง ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ข้อ คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้านความรอบคอบ เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต โดยมีคุณลักษณะที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ไป คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความพอประมาณหมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผลหมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงเป็นไปอย่างมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ปริญญช ธรรมปรีชา (2555, หน้า 55) ได้สรุปความหมายเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิดและหลักการ และแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ต่างๆ อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

มูลนิธิชัยพัฒนา (2556, หน้า 4) ได้สรุปความหมาย “เศรษฐกิจพอเพียง” ว่าเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ เป็นแนวทางในการดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

1.2 แนวทางการประยุกต์ใช้ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 12-17) ได้แบ่งการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับบุคคลและครอบครัว
2. ระดับชุมชน
3. ระดับประเทศ

โดยการประยุกต์ใช้ระดับบุคคลและครอบครัว ควรเริ่มต้นจากการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้วิชาการและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ส่วนการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน โดยชุมชนพอเพียง ประกอบด้วย บุคคลและครอบครัวต่าง ๆ ที่เฝ้าหาความก้าวหน้าบนพื้นฐานของปรัชญาแห่งความพอเพียง คือมีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตจนสามารถพึ่งตนเองได้ บุคคลเหล่านี้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพ ภูมิสังคม ของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านความร่วมมือกันเพื่อความก้าวหน้าของชุมชน ส่วนด้านการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ เริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถอยู่อย่างพอมีพอกิน

พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจของคนภายในประเทศ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, หน้า 117-128) กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสังคมทุกระดับคือ ระดับบุคคลในครอบครัว สามารถพึ่งตนเองได้ 5 ด้าน คือ

1. ด้านจิตใจ
2. ด้านสังคม
3. ด้านเทคโนโลยี
4. ด้านเศรษฐกิจ
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในระดับชุมชน ควรมีการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน และในระดับประเทศ ควรวางรากฐานของประเทศให้พอเพียงก่อนแล้วพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามลำดับ

สรุปแนวทางการประยุกต์ใช้ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 เป็น 3 ระดับ คือ ระดับบุคคลและครอบครัว ระดับชุมชน ระดับประเทศ โดยระดับบุคคลต้องมีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตจนสามารถพึ่งตนเองได้ ระดับชุมชนชุมชน ต้องสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้เกิด โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านความร่วมมือกันเพื่อความก้าวหน้าของชุมชน และระดับประเทศโดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถอยู่อย่างพอมีพอกิน พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจของคนในประเทศ

2. แนวคิดการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กรมการพัฒนาชุมชน (ม.ป.ป., หน้า 2) การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เกิดจากกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดระบบบริหารจัดการชุมชนในหมู่บ้าน เป็นการนำหมู่บ้านที่มีความพร้อม มีผลการปฏิบัติที่สำเร็จชัดเจนอยู่แล้วมาเพิ่มเติมความสามารถให้เป็นต้นแบบสำหรับการขยายผลแนวทางวิธีปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพื่อใช้เป็นสถานที่เรียนรู้สำคัญให้กับหมู่บ้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้เริ่มต้นในการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การแยกประเภทหมู่บ้านเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย “พออยู่พอกิน” “อยู่ดีกินดี” และ “มั่งมีศรีสุข” เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการ

เรียนรู้ให้กับหมู่บ้านที่มีจุดเริ่มต้น หรือมีพื้นฐานสถานการณ์ของหมู่บ้านใกล้เคียงกัน สามารถเรียนรู้หรือพัฒนาได้ตามสภาพของแต่ละหมู่บ้าน ทั้งนี้กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเกณฑ์ให้หมู่บ้านได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงานของหมู่บ้านในการยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานของชีวิต โดยมีตัวชี้วัด 6 ด้าน 12 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ตัวชี้วัดด้านการลดรายจ่าย

1.1 ครัวเรือนทำสวนครัว คือ ครัวเรือนใช้พื้นที่ว่างบริเวณบ้าน หรือ ใช้กระถาง/ภาชนะที่ทิ้งแล้วในการปลูกผักไว้กินเองในครอบครัว รวมทั้งการปลูกผักแบบแขวน ในกรณีพื้นที่ที่ไม่สามารถปลูกผักได้อาจมีกิจกรรมอื่นที่ทดแทนกันได้

1.2 ครัวเรือนปลอดอบายมุข คือสมาชิกทุกคนในครัวเรือน ไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่เล่นการพนันประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

2. ตัวชี้วัดด้านการเพิ่มรายได้

2.1 ครัวเรือนมีอาชีพเสริม คือ ครัวเรือนมีอาชีพอื่นนอกจากอาชีพหลักที่ทำประจำทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2 ครัวเรือนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม คือครัวเรือนมีการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทำให้เกิดความคุ้มค่าและประหยัด เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาพในการเพาะปลูกและได้ผลผลิตคุ้มค่า การปลูกผักปลอดสารพิษ การใช้พลังงานทดแทน

3. ตัวชี้วัดด้านการประหยัด

3.1 ครัวเรือนมีการออมทรัพย์ คือสมาชิกในครัวเรือนมีการฝากเงินไว้กับธนาคาร/สถาบันการเงิน/กลุ่มออมทรัพย์/หรือกลุ่มอื่นๆ ที่มีการรับฝากเงินกับสมาชิก

3.2 ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์ คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือกลุ่มออมทรัพย์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/กลุ่มออมทรัพย์สตรี/กลุ่มออมทรัพย์ของกลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น มีการเชื่อมโยงเครือข่าย มีการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่หรือพื้นที่อื่น

4. ตัวชี้วัดการเรียนรู้

4.1 ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือชุมชนมีการบันทึกภูมิปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ มีการถ่ายทอด และนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง

4.2 ครัวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน คือ คนในครัวเรือนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือจัดเวทีการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่ความเข้าใจในการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ตัวชี้วัดด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

5.1 ชุมชนใช้วัตถุดิบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ คือ ชุมชนมีการใช้วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่าและประหยัดในการประกอบอาชีพ โดยมีการวางแผนจัดหาทรัพยากรทดแทนควบคู่กับการอนุรักษ์ เช่น การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ทดแทน การดูแลแหล่งน้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5.2 ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่ คือ ชุมชนส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้บริเวณสาธารณะ ถนนในหมู่บ้าน บริเวณบ้าน หรือที่ว่างในหมู่บ้าน ฯลฯ และมีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

6. ตัวชี้วัดด้านการเอื้ออารีต่อกัน

6.1 ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนด้อยโอกาสและคนประสบปัญหา คือชุมชนมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา เช่น การจัดให้มีกองทุนประกอบอาชีพ กองทุนสงเคราะห์ต่าง ๆ การจัดสรรเงินกำไรจากกองทุนชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการ การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตลอดจนมีการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันในรูปแบบอื่น ๆ ที่มิใช่เกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น

6.2 ชุมชน “สู้รักสามัคคี” คือ ชุมชนมีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกัน

เสรี พงศ์พิศ (2554, หน้า 40) เศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นได้ถ้า

1. มีเจตจำนงทางการเมืองที่แท้จริง (political will) ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น ตั้งแต่รัฐบาลจนถึง อบต. ตั้งแต่พรรคการเมืองใหญ่ไปจนถึงองค์กรประชาชนต่าง ๆ ซึ่งทำการเมือง “ภาคประชาชน” โดยผู้ที่เกี่ยวกับการเมือง นโยบายการพัฒนา การตัดสินใจในระดับต่าง ๆ จะต้อง

1.1 ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวาระแห่งชาติ เป็น “หัวใจ” ของยุทธศาสตร์การพัฒนาแห่งชาติ และไม่ทำให้คนเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องชาวบ้าน เรื่องคนจน คนชนบทเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาในทุกระดับและทุกภาคส่วน เหมือนลมหายใจเข้าออกที่ทำให้คนมีชีวิตอยู่ได้

1.2 มีนโยบายการพัฒนาที่ปฏิบัติได้ (practical) โดยไม่เป็นพวกนิยมสุดโต่ง (pragmatic) ที่เน้นแต่ผลลัพธ์ (output) โดยละเลยกระบวนการ (process)

1.3 มีนโยบายที่กระจายอำนาจและธรรมาภิบาล ไม่สร้างระบบอุปถัมภ์เพื่อครอบงำ แต่ส่งเสริมความเป็นอิสระ จากส่วนกลางและการพึ่งตนเองของชุมชนและของท้องถิ่น ไม่ใช่ระบบย่อยเกิดจากและขึ้นกับระบบใหญ่ แต่ให้ระบบใหญ่เป็นองค์รวมที่เกิดจากระบบย่อย

1.4 ภูมิใจผู้คนในชาติให้เป็นหนึ่งในเป้าประสงค์เดียวกัน (purpose) ว่าต้องการแก้ไข ปัญหาความทุกข์ยากของแผ่นดิน แก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างจริงจัง โดยต้องรู้จักและชัดเจนใน หลักการ เหตุผลและวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (principle) ด้วยการศึกษาวิจัยทดลองปฏิบัติ จนเกิดความรู้และปัญญา และให้ทุกฝ่ายทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์เศรษฐกิจ พอเพียงในทุกระดับ (participation) แล้วจึงแบ่งบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่ายทุกส่วนเพื่อดำเนินการ เศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดเป็นจริง (organization)

2. ชุมชนทั่วประเทศมีการเรียนรู้และมียุทธศาสตร์การพัฒนาของตนเอง หมายถึงการ สร้างโอกาสและเงื่อนไขการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับคนในชุมชนทั่วประเทศ เพราะสิ่งที่ขาดวันนี้ ไม่ใช่ทรัพยากร แรงงาน หรือเงิน แต่ขาดทุนทางปัญญา

เงินแก้ปัญหาความยากจนไม่ได้ ถ้าแก้ได้ก็คงเกินนานแล้ว เพราะสังคมไทยไม่ได้ขาด เงิน ชนบทก็ไม่ได้ขาดเงิน คนที่ออกไปทำงานในที่ต่าง ๆ ส่งเงินกลับมามากมาย แต่ก็ไม่ได้พัฒนา ชุมชนให้เข้มแข็งเพราะใช้เงินซื้ออยู่ซื้อกินและใช้หนี้ เวียนว่ายตายเกิดอยู่กับ “จน-เครียด-กินเหล้า” เพียงเท่านั้น เพราะจนปัญญาหาทางออกไม่ได้

สรุป การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เกิดจากกระทรวงมหาดไทยได้ มอบหมายให้ กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำโครงการพัฒนาหมู่บ้านตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การแยกประเภท หมู่บ้านเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย “พออยู่พอกิน” “อยู่ดีกินดี” และ “มั่งมีศรีสุข” เพื่อใช้เป็น ต้นแบบในการเรียนรู้ให้กับหมู่บ้านที่มีจุดเริ่มต้น ทั้งนี้กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเกณฑ์ให้ หมู่บ้านได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงานของหมู่บ้านในการยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็น รากฐานของชีวิต โดยมีตัวชี้วัด 6 ด้าน 12 ตัวชี้วัด

4. ประวัติหมู่บ้านป่าตาล

บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลขนอม อำเภอกันตัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี ลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีหญ้าคาขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า “ป่าคา” มีพื้นที่กว้างขวางมากเมื่อ ประชากรเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น มีการปลูกต้นตาลโตจนจำนวนมากจึงได้ชื่อว่า “ป่าตาล” ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา จนเมื่อปี พ.ศ.2540 เมื่อมีการแบ่งแยกการปกครองหมู่บ้านใหม่ตามพระราชบัญญัติการ ปกครองท้องที่ บ้านป่าตาล ที่เดิมเป็นหมู่ที่ 12 มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 12 และ 14 หมู่ที่ 12 เปลี่ยนเป็นชื่อ บ้านในทราย จากนั้นบ้านป่าตาลจึงกลายเป็นหมู่ที่ 14

จากสมัยก่อนมีต้นตาลโตนดในพื้นที่จำนวนมากแปรสภาพกลายมาเป็นสวนปาล์มน้ำมัน สวนมะพร้าวและสวนยางพารา

มีผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) มาแล้ว จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

1. นายประดับ ชิบยก
2. นายสุบัญญัติ มีเมือง

บ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ มีเนื้อที่ประมาณ 5,560 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรกรรม และรับจ้างทั่วไป ผลผลิตสำคัญ คือ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และยางพาราและชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน การคมนาคมมีความสะดวกใช้ได้ตลอดปี

ที่ตั้ง/อาณาเขต

บ้านป่าตาล อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือจด หมู่ที่ 4 ตำบลควนทอง

ทิศใต้จด หมู่ที่ 12,13 ตำบลขนอม

ทิศตะวันออกจด หมู่ที่ 21 ตำบลขนอม

ทิศตะวันตกจด หมู่ที่ 11 ตำบลขนอม

ข้อมูลประชากร/อาชีพ/รายได้/จำนวนประชากร

จำนวนครัวเรือนทั้งหมดมี 108 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมดมี 377 คน แยกเป็น ชาย 184 คน หญิง 193 คน

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรบ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ แยกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ. 2554

ช่วงอายุ/ปี	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
น้อยกว่า 1 ปี	1	3	4
1 – 2 ปี	6	4	10
3 – 5 ปี	6	9	15
6 – 11 ปี	14	14	28
12 – 14 ปี	6	6	12
15 – 17 ปี	13	4	17

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรบ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ แยกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ. 2554 (ต่อ)

ช่วงอายุ/ปี	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
18 – 25 ปี	18	22	40
26 – 49 ปี	63	73	136
50 – 60 ปี	31	27	58
61ปีขึ้นไป	26	31	57
รวม	184	193	377

สภาพทางสังคม

สภาพบ้านเรือนของชาวบ้านป่าตาล มีความมั่นคงถาวร มีระเบียบถูกสุขลักษณะ สภาพครอบครัวมีความอบอุ่น

- ประชาชนส่วนใหญ่มีสุขภาพดี คนอายุ 35 ปีได้รับการตรวจสุขภาพร้อยละ 80
- เด็ก/เยาวชนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน ประชาชนที่มีอายุ 15-60 ปี อ่านหนังสือออกเขียนได้
- ผู้สูงอายุและคนพิการได้รับการดูแลเป็นอย่างดี
- ครัวเรือนในหมู่บ้านเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในพื้นที่ครบทุกครัวเรือน
- ประชาชน มีความสามัคคี มีการพึ่งพาอาศัยกันและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

ด้านประเพณี

ชาวบ้านป่าตาลซึ่งนับถือพุทธศาสนา 100% ได้ดำเนินวิถีชีวิตตามแบบชาวพุทธทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ งานบุญเดือนสิบ ประเพณีชักพระ ประเพณีลอยกระทง วันสงกรานต์ ศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน มีการทำขนมพื้นเมือง

ปราชญ์ชาวบ้าน

ปราชญ์ชาวบ้านซึ่งเป็นบุคคลในชุมชนที่ได้รับการยกย่องนับถือได้แก่ นายเรียบสมแรง เป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านแพทย์แผนโบราณ นายมัน มะอิน เป็นปราชญ์ด้านความเชื่อ การตั้งศาลพระภูมิ นายสุวิทย์ กรรมการ เป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านก่อสร้าง

กลุ่มทุนในชุมชน

1. กองทุนหมู่บ้านป่าตาล ได้รับการจัดสรรงบประมาณเมื่อปี พ.ศ. 2544 ปัจจุบันมีสมาชิก 64 คน มีเงินทุน 1,030,000 บาท มีนายสุบัญญัติ มีเมือง เป็นประธานกองทุน
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2543 ปัจจุบันมีสมาชิก 200 คน มีเงินทุน 1,200,000 บาท มีนายภิญโญ ใจสบาย เป็นประธาน
3. กองทุนโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน(กขคจ.) มีเงินทุน 280,000 บาท วัตถุประสงค์ให้ครอบครัวที่มีฐานะยากจนเข้มไปประกอบอาชีพ โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกองทุน

สถานที่ท่องเที่ยวของหมู่บ้าน

1. ชลประทานฝายคลองท่าโน ที่ 11
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คริวเรือนต้นแบบการปลูกปาล์มน้ำมัน ของนายนิคม ขุนหลัก ต้นแบบชุมชน คนเข้มแข็ง

การขับเคลื่อนโครงการ “ต้นแบบชุมชน คนเข้มแข็ง” บ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการภายใต้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ชุมชน

อัตลักษณ์ของหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรม ที่ปลูกปาล์ม ยางพารา และสิ่งที่มีหมู่บ้านอยากให้มีในอนาคต

- หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
- หมู่บ้านปลอดภัยเสด็จอย่างยั่งยืน
- พัฒนากลุ่มออมทรัพย์ก้าวสู่สถาบันการเงินชุมชน

ตำแหน่งการพัฒนา มีการพัฒนาผลผลิตด้านการเกษตรเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรในหมู่บ้านป่าตาลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เช่น การทำสวนปาล์ม น้ำมัน ทำสวนมะพร้าว สวนผลไม้ แต่มักจะประสบปัญหาเรื่องราคาราคาผลผลิตตกต่ำต้นทุนการผลิตสูง

2. คน

ข้อมูลด้านการบริการหมู่บ้าน

- ผู้ใหญ่บ้าน นายบัญญัติ มีเมือง โทร. 089-7252430

รายชื่อสมาชิก อบต.(หมู่บ้านป่าตาล)

- นายพิพัฒน์ มีเมือง โทร 086-5946824 - นางสาวชุลีพร พูลกลับ โทร 084-6298873

รายชื่อกรรมการหมู่บ้านป่าตาล

- นายบัญชา มีเมือง
- นายพันโชค ชิบยก
- นายภิญโญ ใจสบาย
- นายชูเกียรติ ชูเขียว
- นายจงดี ปัดนวล
- นายอวยชัย เมืองรอด
- นายสถิตซ์ ทองสูง
- นางประทุมพร จิตรมุง
- นายประดับ ชิบยก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิริติ เกิดคำ (2552) ศึกษาวิจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันติสุข หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอนในการศึกษาวิจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อสำรวจถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อน โครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่ดี มีสุข” บ้านสันติสุข เพื่อศึกษาถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านสันติสุข และแสวงหาแนวทางการเชื่อมโยง และขยายผลในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน/หมู่บ้าน/ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน และสามารถนำไปใช้ในทุกระดับอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย โดยผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านสันติสุข หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จนสามารถเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีสาเหตุที่สำคัญคือ 1. ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ 2. ความมุ่งมั่นตั้งใจของชาวบ้านในชุมชน 3. ผู้นำท้องถิ่น/นายก อบต./ ผู้บริการ 4. กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มสตรี/กลุ่มเยาวชน และ 5. ประชาชนชาวบ้านเป็นสาเหตุแห่งความสำเร็จ

การดาพันธ์ วันทยะ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เรียนรู้ และทำความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการทำทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ในจังหวัดเชียงใหม่ คือปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.01 ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 ปัจจัยด้านจิตใจมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 และปัจจัยด้านสังคมมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.10

พจนันท์ กองมาก (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการยอมรับรูปแบบกิจกรรมของเกษตรกรในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับรูปแบบกิจกรรม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการยอมรับรูปแบบกิจกรรมของเกษตรกรในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งศึกษาแนวทางในการดำเนินการจัดตั้งนิคมเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ร้อยละ 72.5 มีการยอมรับกิจกรรมของนิคมในระดับปานกลาง และร้อยละ 27.5 มีการยอมรับในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการยอมรับรูปแบบกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโครงการ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าโครงการ และการดูแลให้บริการของเจ้าหน้าที่

จำรัส โคตรยันต์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” กรณีศึกษาบ้านก้างปลา ตำบลหนองไผ่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า สภาพการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชาวบ้าน ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ด้านการลดรายจ่าย บางครัวเรือนไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ ด้านการเพิ่มรายได้ ขาดตลาดรองรับผลผลิตของการเกษตร ด้านการประหยัด เงินออมทรัพย์ค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนรู้ คนรุ่นใหม่ไม่ใส่ใจที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีการปลูกป่าทดแทน และด้านการเอื้ออารี คนร่วมกิจกรรมในชุมชนมีจำนวนน้อย ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงคือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ บทบาทที่โดดเด่นของผู้นำ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีพุทธศาสนา และวัดเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความสามัคคีในชุมชน การจัดเวทีชุมชน สภาพที่พื้นที่ที่อำนวยต่อการผลิตทางการเกษตร ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ และชุมชนภายนอก

วันชัยพละ ไกล (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านคำแย ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านคำแยตามเกณฑ์ประเมินของกระทรวงมหาดไทย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบันการเงิน หมู่บ้านคำแย และปัจจัยที่ส่งผลให้หมู่บ้านคำแยประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นด้านการออมระดับประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ปัจจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ปัจจัยด้านศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ส่วนปัจจัยด้านการเงินในหมู่บ้านคำแย กลุ่มผู้นำได้มีการดำเนินการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครัวเรือน เพื่อก่อให้เกิดความตระหนักในการใช้จ่ายของครอบครัวด้วยความมีเหตุผลและความพอประมาณ ปัจจัยผู้นำด้านชุมชน ได้แก่ ผู้นำในชุมชนมีภาวะผู้นำสูง ความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิดนอกกรอบความรอบคอบและความรู้ ปัจจัยด้านการเมืองท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นคือองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ แต่แรงงานและวิทยากรใช้บุคลากรในท้องถิ่นและบางครั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ให้การสนับสนุนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน บุคลากรจากโรงเรียนบ้านคำแย ให้การสนับสนุนในการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีสนับสนุนด้านวิชาการแนะนำในการจัดทำข้อมูล

สรุปจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจพอเพียงมีหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยทางด้านบริบทของชุมชน ปัจจัยด้านกระบวนการพัฒนา และปัจจัยด้านการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา นำไปสู่การพัฒนา โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีเป็นแนวทางการวิจัย เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยใช้แบบสัมภาษณ์โดยสนทนากลุ่ม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ประชากรเป้าหมาย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง

ด้านประชากร ได้แก่ พื้นที่ในเขต หมู่ที่ 14 ชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 377 คน

ด้านประชากรตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงความคิดเห็นด้วย ซึ่งต้องเป็นคนที่ มีความรู้ทางด้านประวัติความเป็นมาของชุมชนและความเชี่ยวชาญเรื่องกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง อย่างดี ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงความคิดเห็นด้วย ซึ่งจะให้ข้อมูลเรื่องทางด้านประวัติความเป็นมาของชุมชนและแนวทางการพัฒนา โดยการตอบคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามความคิดเห็นมีจำนวน 10 คน โดยการคัดเลือกเฉพาะเจาะจงคุณสมบัติเป็นคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน 5 คน และแกนนำในการพัฒนาชุมชนหรือ ตัวแทนกลุ่มแกนนำ ในพื้นที่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน รวม 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบสัมภาษณ์

โดยมีแนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ในลักษณะบุคคลต่อบุคคล ได้แก่ ประชาชน ชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน 5 คน และแกนนำในการพัฒนาชุมชน หรือ ตัวแทนกลุ่มแกนนำ ในพื้นที่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน แบบจดบันทึกภาคสนาม (Field notes) ใช้ในการจดรายละเอียดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน จากการได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

2. เครื่องมือช่วยจำ ได้แก่ แผนที่ของชุมชน (Mapping)

3. อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องบันทึกเสียงใช้บันทึกข้อมูลของผู้สัมภาษณ์, กล้องถ่ายรูปใช้ในการบันทึกภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

4. นำเสนอการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพรรณนา(Descriptive Research)

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) และวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปความตามประเด็น

6. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) เป็นการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ รายงาน วิจัย และเอกสารบทความต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา รวมถึงข้อมูลของ ชุมชนบ้านป่าตาล ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมา สภาพการณ์ สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ศึกษา

7. ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ได้แก่

7.1 การสัมภาษณ์ปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในประเด็นต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค และนำไปสู่การพัฒนา

7.2 การสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ให้คนในมีความเข้าใจใน คือ ตัวแทนกลุ่มแกนนำ ในพื้นที่ และประชาชนที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

สถานที่ในการวิจัย

ชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอกขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ประมาณ 6 ตารางกิโลเมตร มีจำนวน 108 ครัวเรือน ประชากร จำนวน 377 คน

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เริ่มทำการวิจัย ตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2559 ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560

ปฏิทินการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3.1 ปฏิทินการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	เดือน											
	มิ.ย. 59	ก.ค. 59	ส.ค. 59	ก.ย. 59	ต.ค. 59	พ.ย. 59	ธ.ค. 59	ม.ค. 60	ก.พ. 60	มี.ค. 60	เม.ย. 60	พ.ค. 60
1. เขียนโครงการ	/						/					
2. การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง		/	/	/								
3. การติดต่อผู้นำ ชุมชนและรวบรวม ข้อมูลที่จำเป็น		/	/	/								
4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย					/							
5. เก็บรวบรวมข้อมูล						/	/					
6. วิเคราะห์ข้อมูล									/			
7. สรุป										/		
8. เขียนรายงาน										/		
9. สอบ											/	
10. จัดพิมพ์รายงาน												/

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณาคความ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องกระบวนการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา บ้านป่าตาล หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าตาล เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางแก้ปัญหา อุปสรรคและนำไปสู่การพัฒนา ผลการวิจัยมีดังนี้

ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล

เอิบ ขนอม กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าตาลว่า ในอดีตกาลบ้านป่าตาลนั้นมีต้นตาลเป็นจำนวนมาก จึงตั้งชื่อ ไปตามลักษณะภูมิประเทศ ผลตาลนั้นชาวบ้านนิยมนำน้ำหวานน้ำมา นำมากินที่ได้ต้นตาล เอาปลามาปิ้งกินกันสนุกสนาน ตั้งแต่ศตวรรษ 1500 ปีกว่า ๆ ก็มีชุมชนมาอยู่กันเป็นบ้านเรือนแล้ว ภูมิประเทศนั้นเป็นชายทะเลทั้งหมด มีที่ราบสูงแถวควนทองเป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ประชาชนส่วนมากมาจากนครศรีธรรมราช หลังจากเกิดโรคระบาดบริเวณบ้านป่าตาลนั้นในอดีตเคยเป็นเมืองท่า มีการส่งสินค้า รับสินค้า โดยมารับที่คลองขุนพนม

บ้านป่าตาลมีการพึ่งพาอาศัยการทำวิทยุเขาก็จะดับเครื่องเช่น ไขว้บวงสรวงก็ประกอบไปด้วยขนมแดงขนมขาวมีถั่วมีงากล้วยอ้อยทำเป็นแพแล้วก็ทำพิธีให้วัวอัญเชิญแม่โพสพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกอย่างที่เรานับถือที่อยู่ในบริเวณนี้มารับเอาเครื่องบวงสรวงเช่น ไขว้ได้ข้าวมาแล้วต้องเอามานวดมาตากแดดแล้วใช้ครกสีมาสีข้าวเพื่อเอาไว้กินถ้าไม่มีครกสีก็ต้องซ้อมข้าวเพื่อเก็บเอาไว้กินการซ้อมข้าวหรือการถ่มข้าว (ตำข้าว) ส่วนรำก็ได้ไว้ใช้เลี้ยงหมูปลายข้าวก็ได้เลี้ยงไก่ก่อนจะกินนั้นต้องเอาไปทำบุญหรือให้ผู้สูงอายุก่อน

สร้างที่อยู่อาศัยเมื่อก่อนการสร้างบ้านที่ดีที่สุดก็คือการสร้างบ้านมุงด้วยตังกะตีกะเบื้องแบบสมัยนี้ ไม่มีหอรกมีแต่กระเบื้องที่เขาทำใช้กันเองแต่การสร้างบ้านในสมัยก่อนจะแตกต่างในสมัยนี้บ้านต้องยกพื้นสูงมีได้ถุนถ้าสร้างบ้านแบบไม่มีได้ถุนเขาเรียนว่าคุกเขาใช้ความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุขโดยได้รับการถ่ายทอดสั่งสมกันมา

การประกอบอาชีพการทำมาหากินเมื่อก่อนไม่มีการอธิบายยากันใครมีอะไรใครหาอะไรมาได้ก็เอามาแบ่งปันกันเป็นหมู่บ้านที่ไม่ค่อยสมบูรณ์ในเรื่องเศรษฐกิจแต่ปัจจุบันนี้ผู้ใหญ่บ้านส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตสมัยก่อนการปลูกข้าวปลูกข้าวเก็บเกี่ยวเสร็จก็เอามาเก็บไว้วิธีการเก็บเขาเรียกว่าวิธีลงแขกลงแขกคือออกปากคนของใครก็ได้แต่บางที่เขาเรียกว่าซอกันวันนี้มาเก็บของผมพรุ่งนี้ไปเก็บของคนนั้นวันต่อไปก็ไปเก็บของคนโน้นถึงถ้าช่วงวันจบปีจบเดือนถือว่าสกลใหม่ในนั้นในเรื่องของประเพณีอย่างหนึ่งนั่นคือการยิงสะบ้าเขายังกัน 3 วัน 3 คืน

อาชีพเกษตรเป็นการสัตว์เลี้ยงคือควายใช้ลากเกวียนสองเหยียบนา (นำควายทั้งฝูงมาเหยียบให้เป็นโคลน) ควายเลี้ยงกันพอสมควรการไถนามีทั้งสองอย่างคือไถนาตัวเดียวและไถสองตัวนอกจากเลี้ยงสัตว์แล้วก็ยังมีการทำสวนทำนาทำไร่กัน

การขนส่งก็มีมาทางเรือทางเดียวในอดีตส่วนรถนั้นเพิ่งเริ่มมีเมื่อปีพ.ศ. 2512 รถเริ่มใช้ได้ถนนสายแรกรถคันแรกที่วิ่งได้มาจากสุราษฎร์ธานีเป็นรถเก่าเมื่อถึงเดือนเมษายนก็มีเลือกทหาร

ระบบสังคมของชุมชนป่าตอลเป็นสังคมเกษตรเพราะประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรสังคมบ้านป่าตอลจึงจัดได้ว่าเป็น โครงสร้างที่สำคัญที่สุดของสังคมไทยลักษณะทั่วไปของสังคมบ้านป่าตอลจะเป็นครอบครัวขนาดใหญ่เป็นทั้งหน่วยการผลิตและหน่วยบริโภคสิ่งของเครื่องใช้และอาหารจะผลิตขึ้นใช้เองปลูกผักไว้กินวัดเป็นสถานที่สำคัญในการประกอบกิจกรรมต่างๆทางศาสนาเป็นแหล่งสำคัญในการให้การศึกษาและอบรมบ่มนิสัยแก่ประชาชนชาวชนบทส่วนใหญ่ยึดมั่นอยู่กับประเพณีเดิมเป็นอย่างดีไม่ค่อยยอมรับการเปลี่ยนแปลงจะฟังสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติทำให้ผูกพันกับความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไสยศาสตร์ โชคลางหรือสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติจะยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนทางศาสนา

ในสมัยก่อนถ้าเป็นผู้หญิงก็ต้องเรียนรู้การบ้านการเรือนจากคุณแม่คุณยายถ้าเป็นผู้ชายต้องศึกษาในวัดเพราะวัดเป็นที่รวมสรรพวิชาการเรียนการสอนในสมัยก่อนเป็นการฝึกการอ่านออกเขียนได้จับประเด็นได้เรียนรู้พื้นฐานคณิตศาสตร์บวกลบคูณหารการคัดลายมือศิลปะเฉพาะด้านเช่นช่างฝีมือช่างแกะสลักวัดเป็นสถานที่เล่าเรียนหาความรู้ของชนทุกชนชั้นอย่างแท้จริงผู้สอนคือพระสงฆ์วิชาที่เล่าเรียนส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนหนังสือไทยมอญและขอมเรียนคัมภีร์ทางศาสนามรรวมทั้งการอบรมสั่งสอนจริยธรรมแก่กุลบุตรที่บิดามารดานำมาฝากฝังเป็นศิษย์วัดสามเณรรวมทั้งภิกษุอีกด้วยการสอนก็สอนกันไปตามความสามารถและภูมิปัญญาของพระสงฆ์ในวัดอีกประการหนึ่งการศึกษาของกุลบุตรนั้นก็คือการเล่าเรียนเพื่อเตรียมตัวที่จะบวชเป็นสามเณรและภิกษุตามขนบประเพณีที่สืบทอดกันมาวิชาที่สอนไม่ได้กำหนดตายตัวแต่สวนใหญ่แล้วจะสอนวิชาชีพรียนกันตามแบบอย่างบรรพบุรุษตระกูลใดมีความชำนาญด้านใดลูกหลานจะมีความถนัดและประกอบ

อาชีพตามแบบอย่างกันมาเช่นตระกูลใดเป็นช่างก็จะสอนบุตรหลานให้เป็นสอนให้เคารพนับถือ บรรพบุรุษการกตัญญูรู้คุณการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมและการรู้จักทำบุญให้ทานถือศีลในระหว่างเข้าพรรษาสอนวิชาศิลปะป้องกันตัวเป็นการสอนให้รู้จักการใช้อาวุธการบังคับสัตว์ที่ใช้เป็นพาหนะในการประกอบอาชีพ

ศุขัญชา มีเมืองกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าตาลว่า สมัยก่อนเขาอยู่เป็นบ้านนอกทุ่ง บ้านในไร่ อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นนา เขาทำนาแล้วก็มีบ้าน พื้นที่ตรงไหนสูงเขาก็ทำบ้าน ทำบ้านอยู่ ตรงนี้เป็นบ้านทุ่งควน ภูเลี้ยงควายที่ทุ่งควนนี้แหละ มีการทำนาข้าว ข้าวไม่ต้องซื้อปลากี่หาในทุ่ง มีข้าวกิน กะปิใส่แกงก็ไม่ต้องซื้อ คนแก่อายุ 70-80 เลี้ยงควายกันทุกบ้านเพื่อเอาไว้ทำนาและไว้ขาย การคมนาคมไปมาทางเรือ เมื่อก่อนคนน้อย อยู่กันไม่กี่หลังคาเรือน เดือนหนึ่งบางทีก็ไม่เห็นคน เห็นแต่หน้าควายที่เลี้ยง เป็นเมืองป่า คนสมัยก่อนไว้ผมยาวประบ่า

เมื่อผู้ใหญ่บ้านเข้ามาบูรณวัด มาจุดที่ทำศาลาหมู่บ้าน สร้างวัดให้เป็นเป็นศูนย์รวมของจิตใจคนในหมู่บ้าน อย่าเป็นคนเห็นแก่ตัว เมื่อแม่กโสมมาปรับมาจุด มีการจุดพบของโบราณขึ้นมาเป็นโกฏกระดูก เหมือนเต่าปูน กลม ๆ มีฝาปิดทุกลูก เป็นกระดูกมนุษย์ เขาตั้งชื่อ ๆ ในจอมปลวก นั้นคิดว่าน่าจะเป็นที่เก็บกระดูกเพราะมีกระดูกเต็มไปหมด ชุดลงไปประมาณ 1 เมตร เมื่อชุดครั้งที่สองก็พบอีก โกฏกระดูก มีฝาปิดทุกลูกเป็นเหมือนกับเครื่องลายคราม เป็นกระดูกมนุษย์เป็นกระดูกนิ้ว ซึ่งอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เรียบร้อยมาก แล้วก็นำไปฝังไว้วันนอกจากนี้ยังได้ชุดพบบ่อปล่องไม้ประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา ซึ่งในปีนั้นฝนแล้งมากขาดน้ำ ยังมีหลักฐานที่ชุดพบอีกที่เป็นคานปูน รดชุดปรับพื้นที่เพื่อที่จะทำสวนปาล์ม เมื่อยกร่องก็พบกับคานปูน 3 คาน อยู่ลึกจากผิวดินประมาณ 1 เมตร ด้านหน้าก็มีคล้าย ๆ บ่อน้ำอยู่ด้วย บ่อน้ำนั้นก็ชุดไม่ได้เพราะเป็นอิฐทั้งนั้น คาดว่าเป็นของศาสนาพราหมณ์ บางอันก็เป็นแผ่นปูนแล้วมีรูอยู่ตรงกลาง ใช้ไม้ปัก ลักษณะคล้ายเครื่องบดแป้ง (เครื่องโม่แป้ง)

การทำนาก็ใช้ควายใช้คนหาบถ้ำทำในที่ลุ่มก็ใช้เรือมีการนำกะปิ เกลือ มาแลกกับข้าวคนจีนนำสินค้ามาค้าขาย โดยอาศัยเรือสำเภาลินค้าจำพวกถ้วยลายครามแลกกับข้าวขากวายเป็นประมาณตัวละ 50 บาทแลกกับพวกพ่อค้าจีนคนคอนสักเอากะปิมาแลกกับข้าวคนเกาะเรดนำเรือมาซื้อมะพร้าวซื้อยางพาราไปขายที่สุราษฎร์ไปทางเรือรถนั้นเริ่มใช้เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2513 แต่เป็นรถจิ๊ป

การเผาถ่านก็มีพ่อค้ามารับซื้อถึงบ้าน ไม้ที่นำมาเผาถ่านส่วนใหญ่แล้วเป็นไม้เสม็ด เพราะว่ามีเมื่อก่อนนั้นไม้เสม็ดมีเป็นจำนวนมาก เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ไม้เสม็ดสูญพันธุ์ช่วงสวนปาล์มเจริญ ที่ดินนาร้างก็มาเป็นสวนปาล์ม ที่ดินเป็นป่าไม้เสม็ดก็มาเป็นสวนปาล์ม สวนปาล์มเกิด

ประมาณ 20 ปี สาเหตุที่ทำสวนปาล์มก็เพราะว่า การทำนาข้าวนั้นไม่มีราคา ข้าวสารถูก การไปซื้อน้ำมันง่ายกว่า

บ้านป่าตาล มีเนื้อที่เป็นบริเวณกว้าง การดำเนินชีวิตอยู่แบบพอเพียงไม่ได้ไปเบียดเบียนใคร การสร้างบ้านเรือนก็อยู่กันเป็นห่อมบ้าน คิดอยากจะกินแกงกะทิไปนอกบ้านก็จะเอามะพร้าวมาแล้ววางไว้กะกะไว้บริเวณแถวนั้น ปรากฏว่าทุกครัวเรือนมีมะพร้าวที่เหลือจากแกงกะทิแล้วปล่อยทิ้งไว้อย่างนั้นมะพร้าวจึงงอกขึ้นมา ก็เอามาปลูกในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งไม่มีใครเป็นเจ้าของพื้นที่เหล่านั้น ใครปลูกตรงไหน ต้นมะพร้าวที่ปลูกก็เป็นของคนนั้นมีการการทำสวนผลไม้ มีการปลูกเงาะ ปลูกหมาก ปลูกมะพร้าวปลูกกล้วย

การพึ่งพาอาศัยเมื่อก่อนเขาออกปากกัน (ลงแขก) การทำนานั้นเขามาช่วยกัน ช่วยกันไถ ช่วยกันดำนา ช่วยเอาควายมาเหยียบนา ก่อนไปโรงเรียนก็ไล่ควายไปนาก่อน วันเสาร์-อาทิตย์ก็ต้องหาบกล้า ถอนกล้า ไถนาด้วยควาย ไถตัวเดียวบ้าง สองตัวบ้าง ในทุ่งนา มีนากับต้นโตด พื้นที่เป็นที่ลุ่ม ก็เลยทำนากับเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย มีที่ดินเป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ประมาณ 3,000 ไร่

สำหรับการศึกษาศรีจะเป็นการเรียนในบ้านส่วนมากเรียนแต่การเย็บปักถักร้อย การครัว และกิจการบ้านเรือนการเรียนหนังสือนั้นถ้าใจรักก็ได้เรียนบ้างในบ้าน แต่ไม่สนับสนุนให้เรียนกันนัก ในสมัยก่อนมักไม่ค่อยจะให้ความสนใจเรื่องการศึกษาเท่าที่ควรส่วนใหญ่แล้วก็จะใช้ชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่มีโอกาสจะได้เปิดหูเปิดตาได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิชาความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนกิริยามารยาทและการครองตนส่วนใหญ่แล้วจะได้รับการถ่ายทอดจากผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้านเรือน เป็นผู้คอยปลูกฝังอยู่เสมอ

หนูกิจ รูปสะอาด กล่าวถึงบ้านป่าตาลว่า ชาวบ้านป่าตาลมีความเชื่อว่าผู้ที่เอาข้าวลงมาจากยุ้ง ต้องเอาข้าว แกลงเอาขึ้นไปตั้งขอแม่โพสพก่อนยกข้าวลงมา เสร็จแล้วก็นวดข้าว การนวดข้าวก็ต้องนวดกับคนเพราะข้าวเก็บเป็นเลียง แล้วก็เอาไปตาก ตากเสร็จแล้ววันหรือ 2 วัน เมล็ดแห้งดีแล้วก็เอามาตำ ข้าวสมัยก่อน มีการตำข้าวแข่งกัน มีสากเดียวคนเดียว มี 3 สาก 4 สาก ลงในครกเดียวกันให้เป็นจังหวะเวียนกันแบบนี้ ผมทำเป็นถึง 4 สาก การตำข้าวเพื่อให้เปลือกกับเมล็ดแยกออกจากกัน เสร็จแล้วก่อนจะนำไปหุง ต้องเอาไปตำอีกทีหนึ่ง เพื่อให้กากออกให้หมด ใน 3 วันนี้เขาไม่ทำอะไร ไม่จับจอบ จับเสียมก็ไม่ได้ ไปทำสวนก็ไม่ได้ เหตุเคยเกิดปรากฏตามที่เข่าเห็นว่าเราทำเกือบเสร็จแล้วไปสักที่สมมุติว่าไปโค่นต้นไม้ต้นเดียวก็เสร็จแล้ว ถ้าวรคอย 3 วันมันก็เสียเวลา ไปโค่นเคยเสียหลาย เคยเสียชีวิตไม่ล้มลงดี เพราะฉะนั้นในช่วงวัน 3 วัน 3 คืนนี้ก็มีกิจกรรมการเล่นยิงสะบ้า สะบ้ามีลักษณะเป็นลูกกลมแบนลูกเท่าลูกส้มแป้นแต่มันแบนเมื่อเล่นก็เอาไปปักปักให้มันเป็นแถว โกงันิดหน่อยเสร็จแล้วคนยิงก็เหมือนกันเด็กเล่นแม่เคยหนอยไหนนำเอามาทำแม่เคยเอาให้เหมาะกับมืออย่างไรให้ลูกลูกที่ปักไว้ให้ล้มสมมุติว่าเราทำตราเน้นไว้ปักลูกบ้าไว้คน

ยั้งก็อยู่ห่างออกไปประมาณ 3-4 เมตรขึงไปผูกผูกที่ปักไว้ใครขึงลูกบ้าล้มได้มากกว่ากันก็จะชนะขึง สะบ้าขึงกันประมาณ 3 วัน 3 คืนเขาเล่นในช่วงจบเดือนจบปีสมัยก่อนจบเดือนจบปีก็จะไม่ทำงาน จบเดือนจบปีมันไปตรงเดือนห้าต่อกับเดือนหกสมัยก่อนปีใหม่ไทยตรงกับวันที่ 30 เมษายนเป็นวัน บรรจบจะขึ้นศกใหม่คือเดือนพฤษภาคม โดยถือธรรมชาติเดือนเมษายนหน้าแล้งไปทำมาหากินก็ลำบากกิจกรรมขึงสะบ้าตรงกับวันแรกเขาจะไปทำบุญที่วัดทำบุญที่วัดเสร็จแล้วก็เอาน้ำมนต์เอา สายสินธุ์

การศึกษาในอดีตบ้านป่าตาล สมัยก่อน พรบ.การศึกษายังไม่เกิด ใครเรียนก็ได้ไม่เรียนก็ได้ แต่เมื่อ พ.ศ.2465 พรบ.ประถมศึกษาออก เมื่อทุกคนมีอายุเข้าเกณฑ์จะต้องไปเรียนไป ลงทะเบียนเรียนหนังสือ ที่โรงเรียน โดยเฉพาะในส่วนของขอนแก่น การศึกษาเริ่มแรกอันดับหนึ่งก็คือ ที่วัดเขาขอนแก่น เริ่มเปิดเรียนก่อน พรบ. เกิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2448 เริ่มเรียน เปิดระบบ โรงเรียน พ.ศ.2501 สมัยนั้น มล.ปิ่น มาลากุลเป็นรัฐมนตรี ซึ่งท่านก็อยากจะสร้างอนุสรณ์วันครูก็ ขอบริจาค จากครูทั่วประเทศ คนละ 1 วัน นางบประมาณส่วนนี้มาสร้าง โรงเรียนให้เป็นอนุสรณ์ ของครูเนื่องในโอกาสวันครู เพราะฉะนั้นที่นครศรีธรรมราช ซึ่งมีอยู่ 20 กว่าอำเภอ ว่าจะได้อำเภอ ไหนปรากฏว่ามีการหยิบฉลากกันก็ได้ที่ขอนแก่น เมื่อได้แล้ว แต่ไม่มีถนนทางเข้า ที่จะนำวัสดุมาสร้าง แรกเริ่มเขามีแค่ชั้นประถมปีที่ 3 ส่วนผู้หญิงจะไม่ส่งเสริมให้เรียน คือถ้าผู้หญิงไปเรียนหนังสือ ก็กลัวจะเขียนหนังสือเป็นแล้วจะเขียนเพลงยาวสื่อกันระหว่างผู้หญิงกับคนชาย คือ เขาคีบกัน แม้แต่ ใส่ฟันทองสมัยก่อนเขาไม่ให้ใส่ฟันทอง การเสริมสวยก็มีมา 60-70 ปีได้แล้ว สมัยก่อนไม่มีใครกล้า ที่จะตัดผม ผมอยู่อย่าง ไรก็อยู่อย่างนั้น คือถ้าตัดมัน เหมือนกับตัดจริต มันผิดแปลกจากคนทั่วไป พ่อแม่ไม่สนับสนุน

วัฒนธรรมในอดีต การแต่งกายส่วนมากแล้วถ้าออกจากบ้านไปไหนก็นุ่งโจงกระเบน ผู้หญิงนุ่งโจงกระเบน ถ้าแต่งให้เต็มยศผู้ชายนุ่งกางเกงใส่เสื้อคอปะแต่นเหมือนกับที่พอเอกเปรมใส่ ใช้สำหรับข้าราชการคอไม่มีปกเขาเรียกเสื้อปะแต่นแต่แรก ผู้หญิงถ้าอยู่บ้านก็นุ่งผ้าถุงแล้วใช้แล้ว ใช้ผ้าพันอก ยังไม่มีเสื้อยกทรง ในส่วนเรื่องเสื้อผ้าสมัยก่อน เสื้อผ้าหายากต้องทอ ทอผ้าได้อามา เป็นผ้านุ่ง ทอเอาใช้เอง มีลูกเขาเรียกว่าลูกทอผ้า เมื่อมีงานวัด ลูกสาวจะไปวัดหรือจะไปไหนจะต้อง มีคนพาไป ไม่ให้ไปคนเดียว เมื่อก่อน มีหนังแข่งโนราห์ แข่งหนังตะลุง เขาเตรียมตัวคนหลายวัน คนถ้ามีเงิน มีฐานะจะซื้อผ้าใหม่มาตัดกางเกงตัดเสื้อใหม่ใส่ไปงาน ถ้ามีงานสัก 2 ถึง 3 วัน เขาจัด สวนสนุก รับหนังตะลุงมโนราห์

การอยู่การกิน ก็หามาเพื่อกิน ไม่ได้หามาเพื่อขาย ทำเพื่อมีกินมีใช้ในชุมชน สมัยก่อน อาหารมันมีตามในห้วย หนอง คลองบึง มีทรัพยากรพื้นบ้านเยอะแยะ เครื่องมือในการจับปลา มีเบ็ด มีอวน พออยู่ พอกิน

คลอด พัฒน์เคี่ยม กล่าวถึงบ้านป่าตาลว่า ประเพณีแต่งงานก็มีการไปสู้อขอและถ้าไม่มีเงิน ก็ไปลากลูกสาวเขาเหมือนกัน แต่ต้องไปทราบหรือแอบดูเวลาสาวไปเกี่ยวข้าวแล้วก็ลากสาวมาเป็นเมีย (คักถูกระหว่างทาง) เสร็จแล้วก็ต้องไปแจ้งกับผู้ใหญ่บ้าน ทางผู้หญิงก็ไม่ขัดใจเพราะผู้หญิงก็แอบชอบเราอยู่แล้ว

ประเพณีงานบวช สมัยก่อนเด็กพอครบอายุบวช ก็ต้องไปอยู่วัดเพื่อไปเรียนบวชเกี่ยวกับคำภีร์เจ็ดตำนานเพื่อให้คล่องแคล่วเมื่อท่องสวดได้แล้ว ก็กำหนดวันบวช ส่วนพ่อแม่เมื่อนำลูกเข้าวัดแล้ว ก็ต้องมาจัดเตรียมหาข้าวสารไว้ให้พร้อมมีการนวดข้าวเอาข้าวมาตากแล้วเอาไปสี รวมทั้งการตัดไม้เพื่อเอามาทำฟืนในการหุงอาหาร หามะพร้าวมาเคี้ยวมันเอาไว้ทำอาหาร ทำขนม ทำโรงมัดเพื่อไว้รองรับญาติพี่น้องที่เดินทางมาร่วมงานบวช ส่วนญาติพี่น้องที่มาจากงานบวชต่างก็เอาข้าวสาร ผักต่าง ๆ มาช่วยเหลือกันนอกจากสิ่งของแล้วใครมีแรงก็ช่วยแรงใครมีมีดก็เอามาเมื่อก่อนเขาช่วยกันจริง ๆ

งานศพ เมื่อรู้ว่ามีคนตายขึ้นภายในบ้านป่าตาล พวกพี่น้องไปบอกญาติให้ได้ทราบกันว่าคนนั้นตาย คนนี้ตาย การจัดงานศพ จะไว้ไม่เกิน 3 วัน 3 คืน หีบศพก็ไม่มีชายก็ต้องช่วยกันทำ ใครมีเลื่อยก็เอามาใครมีน้อนก็เอามา ช่วยกันทำโลงศพ การทำโลงศพจะมีปาก 7 ซี่ ไว้สำหรับศพแล้วก็นิมนต์พระมาสวด ซึ่งงานศพก็มีคนไม่มากหรือก็มีแต่ญาติพี่น้องและก็คนบ้านใกล้เคียงเท่านั้น

การรักษาโรค สมัยก่อนนั้นต้องใช้ยาสมุนไพร ป่วยเป็นอะไร ก็ต้มยารักษา ไข่จับสั้นไข่เลือด ไข่ลมต้มยารักษาทั้งนั้น ผู้หญิงร่างกายไม่สมบูรณ์ เลือดไม่สมบูรณ์ก็ต้มยาให้ และก็ไม่มีการคิดเงิน เมื่อรักษาหายจากโรคแล้วก็ต้องยกปิ่นโตไปวัด เอากล้วยไปวัด 1 หวี แต่ต่อมาก็เริ่มเสื่อมถอยลง เมื่อมีคนมาเรียกร้อยค่ารักษาหม้อละ 100 บาท 150 บาทบ้าง เนื่องจากเครื่องยาที่นำมารักษานั้นไม่มีจำเป็นต้องไปซื้อที่ร้านยาสมุนไพรบางที่ที่ร้านยาสมุนไพรเขาเอาเครื่องยามาไว้นานจนทำให้เสื่อมคุณภาพไปแต่ถ้าไม่เรียกค่ารักษาก็ไม่รู้จะไปเอาเครื่องยาที่ไหนมาต้มให้

บ้านป่าตาลมีการนับถือเจ้าที่เจ้าทาง นับถือครูหมอตาพน ตาพราน คนที่เลี้ยงช้างก็นับถือครูหมอช้าง มีการขนานสานกล่าว สมัยก่อนมีป่าก่อนผิหุน ไม่มีใครเข้าใกล้ มีผลไม้มากมาย มีคนไปเก็บผลระกำ มากินแล้วตาย ผลไม้ ลูกไม้ในป่านั้นจะไปเก็บมากินได้ต้องทำพิธีขอเสียก่อน ถ้าไม่ทำพิธีขอก่อนเอามากินไม่ได้ใครกินแล้วตายเลย

เงินไม่ค่อยมีความสำคัญสักเท่าไร ถ้าจะใช้ก็มีสตางค์รู สตางค์แดงที่เขาเรียกว่า หนึ่งสตางค์ มีการทำนาเป็นอาชีพ ทำนาก็ไถนากับควาย ที่ป่าตาลต้องไถนากับควายเท่านั้น ไถคู่ใช้ควายสองตัว การทำนาเมื่อก่อนไม่ต้องใส่ปุ๋ยข้าวก็สวยงาม ไม่ใช่ปุ๋ยเคมี เขาใช้ขี้วัวขี้ควาย เขาจะเอาควายไปเลี้ยงในท้องทุ่งนาเลย ทำให้ขี้ควายเป็นปุ๋ยในนา

การกินอาหารนั้น จะกินไม่พร้อมกัน คนไหนมาก่อนก็กินก่อนแต่ก็แบ่งกับข้าวเอาไว้ แต่ ถ้าไปวัดก็กินพร้อมกัน การไปทำบุญที่วัด จะมีของมากมาย ของดี ๆ ด้วย

การเรียนหนังสือ จะเรียนที่โรงเรียนวัด วัดเป็นสถานที่เรียน ก็เรียนในโรงเรียน ชั้น ประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 4 มีครูแค่ 3 คนผลัดกันสอน เรียนวิชาหน้าที่ศีลธรรม สุขศึกษา เลข คณิต การแต่งกายของนักเรียน สมัยนั้นรองเท้าก็ไม่มี กางเกงที่ใส่ก็ขาด เสื้ออะไรก็ใส่ไปได้ สมุด หนังสือที่เรียนก็ไม่ค่อยมี ใช้กระดานชนวนทำกับไม้เขียนกับดินสอพอง

พระครูพัฒนสีลานุกุลกล่าวถึงบ้านป่าตาลว่า คนสมัยก่อนนั้นเวลาหุงข้าว พ่อแม่ปู่ย่าตา ยายจะสอนว่าห้ามเอาไม้ที่ใช้คนข้าวในหม้อมาตีปากหม้อ เพราะว่ามันจะเป็นบาป ไม่เคารพแม่ โปสพ ซึ่งเป็นกุสโลบายในการสอนลูกหลานให้รู้จักรักษาเครื่องมือเครื่องใช้สิ่งของที่ใช้ในการ ดำเนินชีวิต ผู้หญิงต้องห้ามนั่งขวางประตู การเดินทางไปไหนมาไหนก็จะดูฤกษ์ยามก่อนว่าออก เดินทางได้หรือไม่ ต้องเดินทางยามที่ปลอดภัย การสั่งสอนห้ามทำโน่นทำนี่ ด้วยเหตุผลที่อธิบายได้ ยากและบางครั้งดูราวไร้เหตุผลแต่ลูก ๆ หลาน ๆ ก็มียอมปฏิบัติตาม แม้ในใจอาจจะคัดค้านหรือ นึกสงสัยอยู่บ้าง แต่ก็กล้าแปลกที่ว่าสิ่งที่คนโบราณบอกต่อกันมา เพื่อดูแลเด็กเดือนและสั่งสอนลูก ๆ หลาน ๆ ด้วยความห่วงใยเหล่านี้หลายสิ่งหลายอย่างก็ช่วยให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและ ทรัพย์สินอย่างไม่น่าเชื่อ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เหตุผลก็คือสิ่งที่ห้ามเหล่านี้ล้วนเป็น โบราณอุบาย อันหมายถึงวิธีอันแยบยลที่มีมาช้านานในการตัดเดือนหรืออุให้กลัวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายกับบุคคลซึ่งมักขึ้นด้วยคำว่า ห้าม หรือ อย่า โดยมีเจตนาหรือ จุดมุ่งหมายแฝงอยู่ในข้อห้ามนั้น ๆ เช่น ก่อนออกจากบ้านให้ตั้งสติและก้าวเท้าขวาออกก่อนเท้าซ้าย จะนำโชคดีมาให้เพราะเชื่อว่าร่างกายมนุษย์เป็นพลังงานลบที่อ่อนแอกว่าด้านขวา อย่าปล่อยให้ครัว สกปรกเพราะจะทำให้อัปโชคขาดเงินขาดทอง ห้ามตากผ้าข้ามคืนกระสือจะเซ็ดปาก

การสร้างบ้านเขาก็ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการสร้าง การสร้างบ้านเมื่อก่อนนั้นเขาไม่ได้ ใช้ตะปูแต่เขาจะใช้สลักเจาะ แล้วใช้สลักยึด การเข้าไม้ก็เหมือนกัน สมัยก่อนนั้นมีอยู่ 2 แบบ คือ เจาะและถาก ถ้าจะสร้างบ้านที่มุงหลังคาด้วยจากก็จะใช้ไม้ไผ่ทำเป็นสลักตะปู

การเดินทาง จะเดินทางด้วยทางเรือทางเดียว ลงเรือจากขนอมตอนเย็นแล้วไปนอนที่ลิซล หนึ่งคืน แล้วออกเดินทางไปถึงนครศรีธรรมราชบ่ายสามโมงของวันต่อไป เมื่อก่อนนั้นถ้าไม่จำเป็น จริง ๆ เขาจะไม่เดินทางไกลกัน

การดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพทำนา หาปลากินกันในท้องถิ่น มีการทำสวน ปลูกผักไว้กิน เมื่อก่อนนั้นปลาหาง่ายและก็มีมากด้วย มีปลาตุก ปลาช่อน จับเอาเฉพาะพอกิน เท่านั้น คนสมัยก่อนนั้นการทำมาหากินไม่ได้แข่งขันกันรวย ใครมีอะไรก็แบ่งปันกัน แบ่งกันกิน แบ่งกันใช้ บ้านไหนแกง ก็แบ่งกัน บ้านโน้นถ้วย บ้านนี้ถ้วย ไม่มีกับข้าว ก็เดินถือถ้วยไปบ้านเพื่อน

ก็จะได้กับข้าวกลับมา ใครไม่มีข้าวสารก็ถือหม้อเที่ยว ไปเอาจากบ้านที่อยู่ใกล้ ๆ มาหุงกิน ไปก่อนแล้วค่อยเอาข้าวไปสี ไปซ้อม แล้วนำไปใช้กินเขา แยกหนึ่งหม้อกินได้ทั้งหมู่บ้าน บางครั้งก็นัดกันมาทำอาหารกินกัน ผู้ชายไปหาปลา หาฟืน หาผัก ผู้หญิงก็จัดแจงหุงข้าว ทำกับข้าว เด็ก ๆ ก็วิ่งเล่นกัน พอข้าวสุก อาหารเสร็จ ก็มานั่งกินกัน

การทำนา ทำกันปีละครั้ง ทำน่าน้ำฝน หรือน้ำคลอง สมัยก่อนยังไม่มีชลประทาน แต่ชาวนาเขาจะปิดคลองเอาไว้เพื่อกักเก็บน้ำเอาไว้ใช้ทำนา ตอนที่ต้องการที่จะเอาน้ำเข้านา ก็ใช้โพงวิดน้ำ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

เมื่อก่อนนั้นเขาจะใช้แรงงาน ทั้งคนและสัตว์ นี่แหละเหตุผลของคนในสมัยก่อนที่มีร่างกายแข็งแรงไม่ค่อยเป็นโรค ความดัน เบาหวาน หัวใจ เพราะเขาได้ออกกำลังกายอยู่เป็นประจำ คนสมัยก่อนนั้น โรคภัยไข้เจ็บไม่ค่อยมีเหมือนปัจจุบัน เมื่อก่อนเวลาตื่นนอนก็ต้องออกไปนากันตั้งแต่ยังไม่รุ่งสางจูงควายไปนา ไปถึงน่ายังไม่สว่างเลย

ร้อย ขนอม กล่าวถึงบ้านป่าตาลว่า บ้านป่าตาลมีความเชื่อการเข้าวัด 8 คำ 15 คำ หรือเทศกาลทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งานสงกรานต์ ทำบุญตายาย โดยเฉพาะประเพณีทำบุญตายาย จะมีการนำเอาขนมสิ่งของ อาหาร ไปทำบุญเพื่ออุทิศไปให้บรรพบุรุษ มีขนมลา ขนมพอง ขนมบ้า ขนมดีซำ ขนมแดง ขนมขาว อาหารคาวหวาน ประเพณีดั้งเดิมเวลาเอาของไปทำบุญต่างคนต่างก็ไปซื้อหากันมาเองเพื่อเอาไปทำบุญรับและส่งตายาย เป็นประเพณีเก่าแก่ของคนโบราณ ที่ต้องไปสืบทอดกันอีกที ชาวบ้านรู้แต่เพียงว่าต่างคนต่างเกิดมาก็มีรับส่งตายายกันแล้วทั้งนั้น ประเพณีนี้มีความเชื่อว่าเป็นวันแรม 1 คำ เดือนสิบของทุกปี พญายมหรือยมโลกจะปล่อยให้คนที่ตายไปแล้ว โดยเฉพาะพวกที่ตกอยู่ในนรกเป็นเปรตให้ขึ้นมาเยี่ยมลูกหลานในเมืองมนุษย์โลกได้ 15 วัน พอถึงแรม 15 คำ จึงถูกเรียกกลับให้ไปอยู่ที่เดิมคนภาคใต้จึงทำพิธีรับบรรพบุรุษในวันแรม 1 คำ เรียกว่าวันรับตายาย พอถึงวันแรม 15 คำ จึงส่งตายายกลับเรียกว่าวันส่งตายายในระหว่าง 15 วัน ที่ตายายมาอยู่กับลูกหลานนั้น ลูกหลานจะต้องเตรียมข้าวของเพื่อให้ตายายได้เอาไปกิน ไปใช้ในปรโลกพอถึงวันส่งตายายก็นำของที่จะให้ตายายไปวัดแล้วทำพิธีบังสุกุลอุทิศไปให้ตายาย ทั้งยังแบ่งปันบางส่วนอุทิศไปให้คนตายที่ไม่มีญาติ ในระหว่างนี้ลูกหลานคนไหนไปอยู่ไกล ๆ ต่างบ้านต่างเมืองจะต้องกลับมาเยี่ยมบ้าน อันเป็นต้นตระกูล มาช่วยกันเตรียมของ โดยเฉพาะทำขนมทั้ง 5 เพื่อให้ตายายได้เอาไปใช้ ข้าวของที่จะให้ตายายเอาไปส่วนใหญ่คือ อาหารแห้งและเครื่องใช้ประจำวันแต่สิ่งสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้ต้องให้ตายายได้เอาไปคือ ขนม 5 อย่างมี ขนมพอง ขนมลา ขนมกง ขนมดีซำและขนมบ้าอาหารนั้นให้เน้นผลิตผลจากหยาตแห่งของลูกหลานเอง บ้านใครปลูกกล้วยได้สวยก็ให้ใส่กล้วย บ้านใครปลูกมะม่วงได้ดีให้ใส่ลงไปด้วย ที่สำคัญให้ระลึกว่าเรากินอะไรให้ตายายได้กินด้วยและต้องไม่ลืมของชอบของตายาย บางบ้านตายายชอบชนไก่ก็อย่าลืมทำตุ๊กตาไก่ชนใส่ไปให้หรือตุ๊กตาวัวชนหาก

ท่านเคยชอบข้าวของทุกอย่างที่ให้ตายายเอาไปให้ใส่มาเป็นสำหรับเรียกว่า หมูรับ ปูย่าดาทวด เดียวกันมักจะรวมกันจัดหมูรับของตระกูลหรือถ้าไม่ได้รวมกันก็ต้องฝากของไปใส่หมูรับในเครือญาติกันให้ครบจึงจะถูกตามความเชื่อ

การจัดหมูรับนั้นให้ดีต้องเอาภาชนะเครื่องสานที่ตายายทำไว้ให้โดยเฉพาะ เรียกว่า เฒอ เวลาจัดให้รองกันเฒอด้วยใบตองแล้วใส่ข้าวสารข้าวใหม่ลงไปก่อนตามด้วยเครื่องแกงมีหัวหอม กระเทียม พริก เกลือ กะปิ น้ำผึ้ง น้ำตาล หัวข่า หัวขมิ้น ตะไคร้ แล้วจึงใส่พวกอาหารแห้งปลาเค็ม หมูเค็ม เนื้อเค็ม มะพร้าว มะขามเปียก ตามด้วยผลไม้เช่น ข้าวโพดทั้งฝัก ส้มโอ แดงไทย มะม่วง กล้วย อ้อยและของที่ปลูกในบ้านหรือถ้าไม่ได้ปลูกแต่เป็นของชอบของตายายก็ควรชวนขายไปซื้อ ไปหาจากที่อื่นสุดท้ายให้ใส่ของใช้ประจำวันสมัยก่อนมีน้ำมันมะพร้าว ไม้จูดตะเกียง มีขี้ไต้ สำหรับให้แสงสว่าง นอกนั้นก็ใส่หม้อกระทะ ถ้วย เข็ม ด้าย หมากพลู ปูน กานพลู พิมเสน สีสียาค ยาเส้น ใบจาก ชาลม ซึ่งเป็นของเขียนหมากให้ครบถ้วนสุดท้ายต้องมีรูปกับเทียนให้ท่านได้ไหว้พระแต่ละชั้นควรรองใบตองแยกประเภทให้เรียบร้อยคน

การทำสวนก็มีกรปลูกเงาะ ปลูกหมาก ปลูกมะพร้าว ปลูกกล้วย กล้วยราคาหวีละ 15 สตางค์ มะพร้าวหาบไปขายริมทะเล เขารับซื้อลูกละ 30 สตางค์ ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร แต่การขายได้เงินน้อยเพราะราคาถูกในสมัยนั้นขายได้แล้วบางที่ก็ซื้อปลาทุเค็มมาดักตัวสองตัวเอามา ยำกินกับข้าวกันเมื่อก่อนการเก็บมะพร้าวไปขายนั้นก็ต้องใช้ไม้สอยเอาบางที่ก็จ้างมีเหมือนกันจ้าง ขึ้นต้นละ 1.50 บาท แต่ต้นสูงมาก

การพึ่งพาอาศัย การอยู่ร่วมกันในชุมชน เดิมทีส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้อง ไม่กี่ตระกูล ซึ่งได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่หรือสืบทอดบรรพบุรุษจนนับญาติกันได้ทั้งชุมชน มีคนเฒ่าคนแก่ที่ ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นผู้นำ หน้าที่ของผู้ผู้นำไม่ใช่การสั่งแต่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา มีความ แม่นยำ ในกฎระเบียบประเพณีการดำเนินชีวิต ตัดสิน โกล่เกลี่ย หากเกิดความขัดแย้งช่วยกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การผัดผั คือผัดของบรรพบุรุษผู้ซึ่งได้สร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้เช่น กรณีที่ชาย หนุ่มถูกเนื้อต้องตัวหญิงสาวที่ยังไม่แต่งงานเป็นต้น หากเกิดการผัดผัขึ้นมาก็ต้องมีพิธีกรรมขอขมา โดยมีคนเฒ่าคนแก่เป็นตัวแทนของบรรพบุรุษมีการว่ากล่าวสั่งสอนและชดเชยการทำผัดนั้นตาม กฎเกณฑ์ที่วางไว้

ชาวบ้านอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกัน ยามเจ็บไข้ได้ป่วย ยามเกิดอุบัติเหตุเภทภัย ยามที่โจร ขโมยวัวควายข้าวของ การช่วยเหลือกันทำงานที่เรียกกันว่าการลงแขก ทั้งแรงกายแรงใจที่มีอยู่ก็จะ แบ่งปันช่วยเหลือเอื้ออาทรกันการแลกเปลี่ยนสิ่งของอาหารการกินและอื่น ๆ ไม่มีการจ้าง กรณี ตัวอย่างจากการปลูกข้าวของชาวบ้านถ้าปีหนึ่งชาวนาปลูกข้าวได้ผลดีผลผลิตที่ได้จะใช้เพื่อการ

บริโภคในครอบครัวทำบุญที่วัดเพื่อแผ้วพื่อให้พี่น้องที่ขาดแคลนแลงของและเก็บไว้เพื่อว่าปีหน้าฝนอาจแล้งน้ำอาจท่วมผลิตผลอาจไม่ดี

บ้านป่าตอลจะมีผู้มีความรู้ความสามารถหลากหลายบางคนเก่งทางการรักษาโรค บางคนทางการเพาะปลูกพืช บางคนทางการเลี้ยงสัตว์ บางคนทางด้านดนตรีการละเล่น บางคนเก่งทางด้านพิธีกรรม คนเหล่านี้ต่างก็ใช้ความสามารถเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยไม่ถือเป็นอาชีพที่มีค่าตอบแทนอย่างมาก็มีค่าครูแต่เพียงเล็กน้อยซึ่งปกติแล้วเงินจำนวนนั้นก็ใช้สำหรับเครื่องมือประกอบพิธีกรรมหรือเพื่อทำบุญที่วัดมากกว่าที่หมอยาหรือบุคคลผู้นั้นจะเก็บไว้ใช้เองเพราะแท้ที่จริงแล้ววิชาที่ครูถ่ายทอดมาให้แก่ลูกศิษย์จะต้องนำไปใช้เพื่อประโยชน์แก่สังคมไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การตอบแทนจึงไม่ใช่เงินหรือสิ่งของเสมอไปแต่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยวิธีการต่าง ๆ ด้วยวิถีชีวิตเช่นนี้จึงมีคำถามเพื่อเป็นการสอนคนรุ่นหลังว่าถ้าหากคนหนึ่งจับปลาช่อนตัวใหญ่ได้หนึ่งตัวทำอย่างไรจึงจะกินได้ทั้งปี คนสมัยนี้อาจจะบอกว่าทำปลาเค็มปลาร้าหรือเก็บรักษาด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่คำตอบที่ถูกต้องคือแบ่งปันให้พี่น้องเพื่อนบ้านเพราะเมื่อเขาได้ปลาเขาก็จะทำกับเราเช่นเดียวกันชีวิตทางสังคมของหมู่บ้านมีศูนย์กลางอยู่ที่วัดกิจกรรมของส่วนรวมจะทำงานที่วัดงานบุญประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนการละเล่นมหรสพพระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจเป็นครูที่สอนลูกหลานผู้ชายซึ่งไปรับใช้พระสงฆ์

การศึกษาในอดีตนั้นก็เรียนกับแบบธรรมดาใครจะเรียนต่อก็เรียนมี ป.1 ถึงป.4 บางคนก็เรียนแค่ ป.2 เพราะระยะทางมันไกลเลยหยุดเรียน บางคนก็ได้เรียนบางคนก็ไม่ได้เรียน หลังจากนั้นก็มาเป็นการเรียนแบบศึกษาผู้ใหญ่ ก็มาเรียนกันที่วัด ถ้าใครจะเรียนต่อก็ออกมาเรียนที่นครศรีธรรมราช

การแต่งกายไปโรงเรียนก็ใช้กางเกงสีคากี้เสื้อสีขาวธรรมดาอุปกรณ์การเรียนก็มีหนังสือเฉพาะครูเท่านั้นเวลาสอนครูก็เขียนในกระดานส่วนนักเรียนก็ใช้กระดานชนวนใช้สมุดกระดาษก็มีแต่ส่วนใหญ่แล้ว ก็เป็นกระดานชนวน

ดำรงรักษ์ สมบูรณ์ทรัพย์ กล่าวถึง การพัฒนาบ้านป่าตอลว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านป่าตอลชุมชนจะมีส่วนร่วมทุกด้าน ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำทุกอย่าง ในการพัฒนาชุมชน เหมือนเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ เวลาปฏิบัติงานมีกิจกรรมทุกอย่าง ชาวบ้านชุมชนก็มีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในชุมชนของเราจะเน้นการปฏิบัติ ถ้ากิจกรรมด้านหนึ่งด้านใดมา ก็มีการประชุมชาวบ้านหรือว่ามีหน่วยงานที่เขาจะมาช่วยสนับสนุนเราก็ต้องมีการสื่อสารให้มาประชุมรับฟังความรู้จากภายนอกที่เข้ามา

ด้านการสนับสนุนจากภาคีก็มีพัฒนาชุมชน กศน.ธนาคารเพื่อการเกษตร ธนาคารออมสิน มีส่วนเข้ามาสนับสนุน ส่วนใหญ่แล้วเขาจะมาให้ความรู้ในการประกอบอาชีพมาแนะนำการที่จะมีส่วนร่วมกับชุมชนอื่น เป็นการมาให้ความรู้เกี่ยวกับเครือข่าย บางโอกาสก็ได้พาชุมชนไปดูงานตามที่หน่วยงานของเขามีโครงการมา พาชาวบ้านในชุมชนไปดูงานเพื่อเสริมสร้าง และให้ไปเก็บเกี่ยวประสบการณ์ด้วยตัวเอง

ทรัพยากรของชุมชนตอนนี้ก็มีแหล่งน้ำ แหล่งน้ำก็มีเขื่อนท่าใน มีวัดกุลา มีถนนหนทางก็สะดวกดี เพราะมีหลายสายในหมู่บ้าน ถนนก็เป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีต ทรัพยากรบุคคลก็มีผู้นำ มีผู้ใหญ่บ้าน มีผู้ช่วย มีปราชญ์ชาวบ้าน มีกรรมการหมู่บ้าน ที่เข้มแข็งในการพัฒนาหมู่บ้าน คือรับนโยบายมาจากอำเภอแล้วก็มาประชุมชาวบ้าน แล้วชวนชาวบ้านปฏิบัติ

สังคมวัฒนธรรม เราก็มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนชราเราก็มีการช่วยเหลือไปเยี่ยมเยียน แล้วก็มีส่วนดีการของหมู่บ้าน มีเงินของกลุ่มสัจจะ และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการลงแรงในวันพัฒนาบ้าน วัฒนธรรมเราก็มีการส่งเสริมด้านประเพณี มีการรดน้ำดำหัว การทอดผ้าป่า เพื่อบูรณะปฏิสังขรณ์วัด

การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ในชุมชนจะมีอาชีพในการเกษตรมีการปลูกปาล์ม ปลูกยาง ปลูกมะพร้าว ทำสวนผลไม้ ปลูกผัก ส่วนหนึ่งก็ไปทำงานรับจ้าง รายได้หลักก็มาจากอาชีพเกษตร ซึ่งแต่ละรายมีพื้นที่ในการทำเกษตร 5 ไร่ขึ้นไป

ผู้นำก็ได้แนวความคิดในการพัฒนามาจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่คือพ่อบ้านของชุมชนแล้วก็เอามาประชุมลูกบ้านหาหรือพวกปราชญ์ชาวบ้านว่าเราจะพัฒนาอีกอย่างไร ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ร่วมกันประเมินและร่วมกันรับผิดชอบ แล้วก็มีการทำประชาคมทำประชาพิชัย สิ่งไหนที่ว่อยากจะทำขึ้นมาเราก็มีประชาคม อย่างเช่นเราจะเจาะน้ำประปาสักแห่งหนึ่ง ว่าพื้นที่ตรงนี้เหมาะสมหรือไม่ ก็ทำประชาคมขึ้นมา

จิระพันธ์ ขนอม กล่าวถึงการพัฒนาบ้านป่าตาลว่า เป็นชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วม มีงานมีการอะไร ถ้าชาวบ้านทราบก็จะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทุก ๆ เรื่องที่ผู้ใหญ่แจ้งไป ก็จะมาช่วยกันดี วันสำคัญ เช่น วันเฉลิมก็จะมีการพัฒนาหมู่บ้าน กรณีมีการร้องขอจากส่วนราชการก็จะให้ความร่วมมือ

การสนับสนุนจากภาคี บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยผู้ใหญ่จะเป็นผู้ประสานงานมาแจ้งให้ชาวบ้านทราบ และชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือทันที และหน่วยภาคีที่เข้ามาช่วยก็มี เช่น พัฒนาชุมชนของอำเภอ เกษตรอำเภอ ธกส. กศน. และมีสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยส่วนมากมาช่วยด้านการผลิตของใช้ในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน

บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านที่ทำเกษตร และในหมู่บ้านก่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีลำคลองสายหลัก และเก่าแก่ ภายในหมู่บ้านจะมีการขุดลอกคลองอยู่บ่อย ๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้นำน้ำไปใช้ในการปลูกพืช และปลูกผัก และได้ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ และมีชายฝั่งบางส่วนติดกับป่าชายเลน ทรัพยากรมีส่วนทำให้ชาวบ้านสามารถไปหากุ้ง หอย ปู ปลา นำมารับประทาน และเหลือจากรับประทานสามารถนำไปจำหน่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้อีกด้วย

ชุมชนบ้านป่าตาล ให้ความร่วมมือกับงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น งานศพ งานบวช นอกเหนือจากที่เจ้าภาพจ้างงาน ก็จะไปช่วยด้านปรับพื้นที่ ตัดหญ้าบริเวณบ้านก่อนวันงาน ด้านวัฒนธรรม หมู่บ้านป่าตาลได้มีวัดที่เก่าแก่ แต่ภายหลังได้ปฏิสังขรณ์ กันใหม่โดยได้จัดสร้างที่พักสงฆ์ และได้สร้างโรงฉันท์ ได้มีการจัดพระสงฆ์มาอยู่ประจำ ได้มีการทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ทำบุญในวันสำคัญ เช่น วันเข้าพรรษา ได้มีการเวียนเทียน วันสงกรานต์ ได้มีการอาบน้ำผู้สูงอายุ แจงของขวัญ และเชิญมารับประทานอาหารร่วมกัน

ผู้นำหมู่บ้านจะเป็นผู้ที่รับข่าวสารจากส่วนราชการก็จะมาชี้แจงให้ชาวบ้านทราบทันที ผู้นำจะเป็นผู้ตัดสินใจกับชาวบ้านไม่ถือตัว ให้ความเอาใจใส่กับชาวบ้านดีทุก ๆ ด้าน คอยแนะนำ และให้ความสะดวก โดยหมู่บ้านจะจัดให้มีการประชุมทุก ๆ วันที่ 15 ของเดือน และถ้ามีข่าวอะไร นอกเหนือผู้ใหญ่ก็จะแจ้งให้ชาวบ้านทราบอีกครั้ง ชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และจะจัดให้มีหอกระจายข่าว

สุบัญญัติ มีเมือง กล่าวถึงการพัฒนาบ้านป่าตาลว่า บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ประชากรส่วนมากเป็นคนพื้นเพที่เดิม การพัฒนาเกิดจากการให้ความร่วมมือของชาวบ้าน ส่วนหนึ่งที่ทำให้งานผ่านพ้นและพัฒนาได้ดี ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชาวบ้าน ไม่ว่าจะมิงานอะไร ชาวบ้านก็จะมาร่วมกันทำจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ชาวบ้านป่าตาลจะอยู่กันแบบพี่ ๆ น้อง ๆ มีอะไรก็ช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน ไม่ว่าจะด้านเกิดภัยพิบัติ หรืองานประเพณี ก็จะช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี การร้องขอให้มาช่วยก็จะเป็นแบบไปตามที่บ้าน หรือเสียงตามสายที่มีอยู่ การพัฒนาที่เริ่มจากครัวเรือน ตน ถึงพัฒนาชุมชน หรืองานส่วนรวมในหมู่บ้าน จึงคิดว่าด้านการมีส่วนร่วมก็จะมีทุก ๆ ส่วน ที่มีการร้องขอ จึงทำให้การพัฒนาดีขึ้นจนได้รับเป็น “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง”

การสนับสนุนจากภาคีหมู่บ้านป่าตาล จากการพัฒนาและเป็นที่ยุ้จักของภาคส่วนต่าง ๆ จนได้รับเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนหนึ่งก็ได้ส่วนราชการหรือทางอำเภอเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านก็จะไปทุกครั้ง ก็ทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ เสนอโครงการมาให้ผู้ชุมชน เช่น โครงการปลูกผัก โครงการของใช้ในครัวเรือน โดยมีการสนับสนุนจาก ธกส. จะมาสอนและให้งบประมาณในการทำ ทำน้ำยาล้างจาน ทำสบู่ เพื่อใช้ลดต้นทุนในครัวเรือน และมี กสน. มาทำโครงการเลี้ยงปลา คุกในท่อซิเมนต์ เลี้ยงกบคอนโด และมีจากสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มาแนะนำ

และให้ชาวบ้านมาปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ และยังมีหน่วยงานเกษตรอำเภอมาให้โครงการปลูกเห็ด จึงคิดว่ามีส่วนภาคีต่าง ๆ มาสนับสนุนเป็นอย่างดี และงานผ่านพ้นไปได้ก็เพราะประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

บ้านป่าตอลมีแหล่งน้ำที่เป็นลำคลอง มีเขื่อน ที่ได้มาจากลำคลองที่เป็นทรัพยากรดั้งเดิมที่รักษาไว้ และผลประโยชน์ที่ได้รับสามารถทำให้มีแหล่งน้ำในการทำเกษตร และทำให้มีสัตว์น้ำ เช่น ปลา เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านนำมาบริโภคโดยไม่ต้องซื้อหา และใช้ในด้านเกษตรก็ทำให้พืชเจริญงอกงามสามารถได้รับผลเป็นอย่างดี

บ้านป่าตอลยังมีพื้นที่ป่าชายเลนเป็นที่อาศัยวางไข่และอนุบาลสัตว์น้ำจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลา ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถไปประกอบอาชีพประมงเพื่อนำมาบริโภค ส่วนที่เหลือก็จะนำไปขายเพื่อก่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือน แต่ต้องไม่ผิดกฎระเบียบของหมู่บ้านและไม่ผิดกฎหมายด้วย

ชาวบ้านป่าตอลจะอยู่กันแบบพี่ ๆ น้อง ๆ จะมีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ว่าด้านของกินของใช้ หรือด้านแรงงาน บ้านป่าตอลมีวัดเก่าแก่ซึ่งชื่อว่า วัดคุณาคุณาราม เป็นสถานที่จัดกิจกรรมสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษาจะมีการเวียนเทียน มีการทอดกฐิน ทอดผ้าป่าพร้อมหมู่บ้านใกล้เคียงมาร่วมทำบุญ ช่วงสงกรานต์จะมีการสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้สูงอายุและขอพร โดยจัดงานรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในหมู่บ้าน มีการแจกของขวัญและร่วมรับประทานอาหารร่วมกันทุก ๆ คนในหมู่บ้านเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

บ้านป่าตอลเป็นชุมชนเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลัก มีการปลูกยางพารา ปลูกปาล์ม น้ำมัน ปลูกมะพร้าว ปลูกผัก รับจ้าง ด้านเศรษฐกิจจึงนับว่าพออยู่ พอกิน พอใช้ สามารถเลี้ยงครัวเรือนของตนเองได้

ผู้นำหมู่บ้าน ทำงานตามโครงการต่าง ๆ และงานด้านสังคม จึงคิดว่างานทุกด้านผ่านพ้นไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จทุกอย่าง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือ และความสามัคคีกันของประชาชนในหมู่บ้าน จึงคิดว่าประชาชนมีความเลื่อมใสและศรัทธาในผู้นำและเชื่อฟังเป็นอย่างดี เพราะผู้นำทำตนดีดิดินและช่วยเหลือ เอื้ออาทรกับชาวบ้านและให้คำแนะนำ ชี้แจงแนะนำทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะด้านการทำงาน การประกอบอาชีพ และการดูแลบุตรหลานในครัวเรือน และให้หัวหน้าครัวเรือนสอนบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการลักขโมย จึงทำให้หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข

พิสมร มีเมือง กล่าวถึงบ้านป่าตอลว่า การพัฒนาบ้านป่าตอล เน้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน มีงานหรือเทศกาลอะไรก็จะแจ้งให้ชาวบ้านทราบและมาปฏิบัติตาม โดยเริ่มจากครัวเรือนทุกครัวเรือนในหมู่บ้าน โดยจัดให้มีป้ายชื่อบ้าน จัดบริเวณบ้าน โดยปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ดูแลความสะอาดของครัวเรือน ทำให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาปฏิบัติ โดยยึดหลัก มีเหตุผลในการใช้จ่ายจะต้องมี

ความพอเพียง พอประมาณ มีความพอดี ไม่มาก ไม่น้อย โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีภูมิคุ้มกันในตัว จะต้องมีความพร้อมเตรียมที่จะรับกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะภัยธรรมชาติหรือโรคภัย ไข้เจ็บ สามารถป้องกันตนเองได้

มีการสนับสนุนจากภาคี ความร่วมมือตามโครงการที่ภาครัฐหรือหน่วยงานสำคัญนำมา แนะนำก็จะปฏิบัติ และชักชวนให้ประชาชนในหมู่บ้านมาร่วมกันปฏิบัติ เช่น โครงการพระราชดำริ ปลุกผักก็จะได้ร่วมโครงการจากสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ ทำโครงการปลูกผักปลอด สารพิษ เลี้ยงปลาในท่อซิเมนต์ เลี้ยงกบคอนโด เพาะเห็ดนางฟ้า ก็จะนำมาปฏิบัติเพื่อประกอบ อาชีพและนำมาจำหน่ายทำให้เกิดรายได้ และยังมี การสนับสนุนจาก กศน.สอนวิธีการทำของใช้ที่ จำเป็น เช่น การสานตะกร้าจากใยพลาสติก การสอนทำร้อยพวงกุญแจจากลูกปัด และสามารถนำมา ปฏิบัติตามได้ทำเป็นรายได้เสริม จากกศน. ได้สอนวิธีทำน้ำยาล้างจาน ทำสบู่ เพื่อนำมาใช้ใน ครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายโดยไม่ต้องซื้อในราคาที่แพง ทำเองใช้เอง

สุเชษฐ์ คงจูด กล่าวถึงการพัฒนาชุมชนบ้านป่าตาลว่า ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วม โดยการ รับรู้ รับฟังและนำมาปฏิบัติในหมู่บ้านและครัวเรือนตนเอง โดยข้อมูลจากทางอำเภอ หรือส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องที่ผู้ใหญ่ได้แจ้งให้ทราบ ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน หรือกรณีมีเรื่องเร่งด่วนก็จะมา ประชุมกันโดยพร้อมเพรียงกัน และทุกวันสำคัญ เช่นวันเฉลิมก็จะมาร่วมกันพัฒนา ผู้นำจะเข้าถึง ประชาชนในหมู่บ้านเป็นโดยการประชุมบ่อย ๆ ไม่ถือตัว เป็นผู้ที่ดีคิด มีการสร้างขวัญกำลังใจให้ ชาวบ้าน โดยการช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน

หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน เช่น พัฒนาชุมชน ช่วยเหลือในด้านคารปฏิบัติงานด้าน กองทุนต่าง ๆ ที่มีในหมู่บ้าน เช่น กองทุน กข.คจ กทบ SML สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยนำโครงการที่สามารถนำมาปฏิบัติ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การปลูกผักปลอด สารพิษ การเลี้ยงปลา การทำน้ำหมักชีวภาพ สำนักงานเกษตรอำเภอ สอนวิธีการปลูกเห็ดนางฟ้า ตามโครงการ 9101 เพื่อจำหน่าย และต่อยอดให้ประชาชนมีงานทำ กศน.อำเภอ เข้ามาให้ความรู้ใน การสอนวิธีสานตะกร้า กระเป่า จากเส้นใยพลาสติก ร้อยพวงกุญแจจากลูกปัด ชกส.เข้ามาให้ ความรู้ในการสอนวิธีทำน้ำยาล้างจาน ทำสบู่ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ทุก ๆ ส่วนภาคีที่สนับสนุน สามารถนำมาปฏิบัติและสามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้

มีการสร้างเขื่อนชลประทานเพื่อใช้ประโยชน์ และเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำทุกชนิด ไม่ว่าจะ เป็น ปลา กุ้ง หอย ชุมชนบ้านป่าตาลสามารถจับสัตว์น้ำมาใช้ประกอบอาหารใน ชีวิตประจำวัน ส่วนที่ติดกับป่าชายเลนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำทุกชนิดและชาวบ้านก็สามารถ จับ ปลา กุ้ง หอย เพื่อนำไปรับประทานในครัวเรือนได้ และส่วนที่เหลือก็นำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่ม รายได้ในครัวเรือน

สรุปประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าตาล

ประวัติความเป็นมาของบ้านป่าตาล เป็นเมืองเก่าแก่ ในรัชสมัยพระเจ้าอยู่ทองแห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ.1893-1912 เมืองนครศรีธรรมราชได้เกิดการแพร่ระบาดของโรคอหิวาตกโรค ผู้คนล้มตาย เป็นจำนวนมาก พระเจ้าอยู่ทองจึงมีบัญชาให้พระพนมวังและนางเสด็จทองผู้เป็นพระญาติใกล้ชิด ดำเนินการสร้างเมืองชื่อ “นครตอนพระ” (ปัจจุบันอยู่ในตำบลกตาคอ อำเภอกาญจนดิษฐ์) และได้มอบหมายให้เชื้อพระวงศ์สร้างเมืองเล็ก ๆ ขึ้นใกล้เคียงกันบริเวณรอบเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งโรคอหิวาตกโรคยังระบาดอยู่ ก็หยุดพักไพร่พลอยู่ในบริเวณตำบลขนอมปัจจุบัน และได้มีการทำไร่ทำนาในบริเวณนี้เพื่อเลี้ยงไพร่พลและรวบรวมประชาชนที่หนีโรคระบาดให้ตั้งที่อยู่อาศัยเป็นชุมชน จึงปรากฏมีหลายเมืองสร้างขึ้นในสมัยนั้น รวมทั้งเมืองที่มีชื่อว่า “เมืองตระนอม” เมืองตระนอมสร้างขึ้นโดยพระเจ้าอินทราชาและเจ้าหญิงสนตรา (ธิดาของพระพนมวัง) เมื่อประมาณปี พ.ศ.1908 ซึ่งมีความเจริญมากกว่าเมืองอื่น ๆ ที่ได้สร้างในรุ่นราวคราวเดียวกัน เช่นเมืองตระชน (ปัจจุบัน อ.ลิขิต) เมืองกะแคะ (ปัจจุบัน ต.กะแคะ อ.กาญจนดิษฐ์) ซึ่งมีร่องรอยเป็นปูชนียสถานทางประวัติศาสตร์ย้อนหลังหลายร้อยปี เช่น วัดเจดีย์หลวง มีพระพุทธรูปเก่าแก่ และสระน้ำปรากฏอยู่ วัดท่าพระจันทร์มีเจดีย์อยู่บนเขาธาตุ ถ้าเขาวัดพระเตล็ดมีพระพุทธรูป

ปัจจุบัน บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลขนอม อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเมืองเก่าแก่ จนกระทั่งผู้ใหญ่บ้านเข้ามาบูรณวัด ขุดดินทำศาลาหมู่บ้าน สร้างวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในหมู่บ้าน เมื่อมีการนารถเมืง โคมมาปรับมาขุดด้านข้างวัด ก็ได้พบสิ่งของเป็นโกฏิกิระดุก ลักษณะเหมือนเต่าปูนกลม ๆ มีฝาปิดทุกลูก ด้านในเป็นกระดุกมนุษย์ ตั้งวางซ้อนกันอยู่ในจอมปลวกนั้น คาดว่าเป็นที่เก็บกระดุก เพราะมีกระดุกเป็นจำนวนมาก เต่าปูนมีลักษณะเป็นเหมือนกับลายคราม มีสภาพเรียบร้อยนอกจากนี้ยังได้ขุดพบปล่องไม้ ประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา มีการพบเจอในปีที่ฝนแล้งมาก มีการขุดน้ำ มีหลักฐานการขุดคานปูน หลังจากการนำรถไปขุดปรับพื้นที่ที่จะทำสวนปาล์ม ก็ได้พบกับคานปูน 3 คาน อยู่ลึกจากผิวดินประมาณ 1 เมตร คาดว่าน่าจะเป็นของศาสนาพราหมณ์ บางอันก็เป็นแผ่นปูนแล้วมีรูอยู่ตรงกลาง ใช้ไม้ปัก ลักษณะคล้ายเครื่องบดแป้ง (เครื่องโม่แป้ง)

ประวัติความเป็นมาด้านความเชื่อ

บ้านป่าตาลมี ความเชื่อเรื่องการทำขวัญ จะมีการตั้งเครื่องเช่น ไหว้ดวงสว่าง ประกอบด้วย ขนมแดง ขนมหาว มีถั่ว มีงา กล้วย อ้อย ทำเป็นแพแล้วก็ทำพิธีไหว้ธัญเชิญ แม่โพสพ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทุกอย่างที่เรานับถือที่อยู่ในบริเวณนั้นมารับเอาเครื่องบวงสรวงเช่น ไหว้

ความเชื่อเรื่องการเอาข้าวขึ้นร้าน (ยุงข้าว) ต้องยกแม่ข้าว (แม่โพสพ) ขึ้นก่อน จึงจะเอาข้าวขึ้นร้านได้ แล้วเอาลงมานวด ตอนหอบมาถึงบริเวณบ้านก็ล้อมข้าวเป็นกองไว้ก่อน เพื่อรอเอาข้าวขึ้นร้านข้าว

ความเชื่อเรื่องประเพณีการบวช ก่อนการบวชเรียน พ่อแม่จะนำบุตรหลานไปฝากไว้กับสมภารที่วัด เพื่อให้เรียนหนังสือ ให้มีความจำทสวด เช่นคำขอบวช คำสวด คำกิริเจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน ก่อนบวชต้องเข้าโรงมด โดยการปลูกกระต๊อบเป็นแถวติดต่อกันเท่าจำนวนนาค โรงมดไม่มีการใช้ตะปู ใช้เชือกมัดให้เป็นกระต๊อบ เป็นที่หลับที่นอน เมื่อถึงเวลาบวชแขกของใครก็ของคนนั้น แต่ส่วนใหญ่ก็มาทำบุญกันทุกนาคเพราะอยู่ในชุมชนเดียวกันเป็นลูกหลานญาติใกล้ชิดกัน

ความเชื่อเรื่องการนำข้าวลงจากยุง ตั้งเครื่องเช่น ไห้ว ประกอบด้วย ข้าวสวย แอง ตั้งขอแม่โพสพก่อนที่จะยกข้าวเปลือกลงมา เสร็จแล้วก็นวดข้าว การนวดข้าวก็ต้องนวดกับคนเพราะข้าวเก็บเป็นเลียง นวดเสร็จแล้วก็ต้องเอาไปตาก เมื่อตากเสร็จรอ 2 วัน ให้เมล็ดแห้งดีก็เอามาตำ การตำข้าวสมัยก่อน มีการตำแข่งกัน การตำข้าวเพื่อให้เปลือกกับเมล็ดแยกออกจากกัน เสร็จแล้วก่อนที่จะนำไปหุง ต้องเอาไปตำอีกครั้ง เพื่อให้กากหรือเปลือกออกให้หมด

ความเชื่อเรื่องประเพณีการแต่งงานก็มีการไปสู่ขอ และถ้าเราไม่มีเงิน ไปขอ ก็มีการไปลากลูกสาวเขา แต่ต้องไปดูตอนสาวไปเกี่ยวข้าว แล้วก็ลากสาวมาเป็นเมีย (ดักจุกระหว่างทาง) เสร็จแล้วก็ต้องไปแจ้งกับผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ผู้หญิงไม่ขัดขืนเพราะผู้หญิงก็แอบชอบผู้ชายคนนั้นอยู่แล้วเพียงแต่ไม่มีเงิน ไปสู่ขอ

ความเชื่อเรื่องงานศพ เมื่อรู้ว่ามีคนตายภายในหมู่บ้าน จะมีพวกพ้อง ไปแจ้งข่าวให้ญาติได้รับทราบทั่วกันว่าคนใครตาย ซึ่งการจัดงานศพจะไว้ไม่เกิน 3 วัน 3 คืน หีบศพก็ต้องช่วยกันทำ ใครมีเลื่อยก็เอามา ใครมีก้อนก็เอามา ช่วยกันทำโลงศพ แต่การทำโลงศพก็ต้องมีฟาก 7 ซี่ แล้วก็นิมนต์พระมาสวด

ความเชื่อเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย เมื่อก่อนการสร้างบ้านจะมุงสังกะสี ถ้าเป็นกระเบื้องก็จะทำใช้กันเอง การทำกระเบื้องต้องมีแบบพิมพ์ ที่ซื้อจากหน้าด่านชายทะเล

ความเชื่อเรื่องการรักษาโรค เมื่อก่อนต้องใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรค ไม่ว่าจะป่วยเป็นไข้อะไร ไข้จับสั่น ไข้เลือด ไข้ลม ต้มยารักษาทั้งหมด ผู้หญิงร่างกายไม่สมบูรณ์ เลือดไม่สมบูรณ์ ก็ต้มยาให้กิน โดยที่หมอรักษาไม่คิดเงิน แต่ถ้ารักษาหายจากโรคแล้ว ผู้ที่หายจากอาการป่วยต้องยกปิ่นโตไปวัด เอากล้วยไปวัด 1 หวี ต่อมาเริ่มเสื่อมถอยลง มีการเรียกร้องค่ารักษา 100 บาทถึง 150 บาท เหตุด้วยเครื่องยาสมุนไพรที่นำมารักษานั้นจำเป็นต้องซื้อมา

ความเชื่อเรื่องการนับถือเจ้าที่เจ้าทาง นับถือครูหมอดานพ ตาพราน ส่วนการนับถือครูหมอช่าง คือคนที่เลี้ยงช่างก็จะนับถือครูหมอช่าง การบนบานศาลกล่าว ผลไม้ในปานั้นจะเก็บมากินได้ ก็ต้องขอทำพิธีขอเสียก่อน ถ้าไม่ทำพิธีก่อนเอามากิน อาจจะมีผลถึงตายได้

ความเชื่อเรื่องการหุงข้าว พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ได้สอนว่า ห้ามเอาไม้ที่ใช้โยงข้าวในหม้อ ตีปากหม้อ เพราะว่ามันจะเป็นบาป เป็นการไม่เคารพพ่อแม่โพสพ ซึ่งเป็นกุศโลบายในการสอนให้รู้จักการรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งของที่ใช้ในการดำเนินชีวิต เช่นเดียวกับหลักควายห้ามตอกกับขวาน ผู้หญิงต้องห้ามนั่งขวางประตู

ความเชื่อเรื่องการเดินทางเมื่อจำเป็นต้องไปไหนมาไหน ก็ได้ดูฤกษ์ดูยามก่อนออกเดินทางซึ่งออกเดินทางยามที่ปลอดภัย

ความเชื่อเรื่องอย่าปล่อยให้ครีวสกปรก เพราะจะทำให้อัปโชค ขาดเงิน ขาดทอง ห้ามตากผ้าในเวลากลางคืนเพราะอาจจะมีกระสือมาเซ็ดปาก

ความเชื่อเรื่องประเพณีทำบุญตายาย ชุมชนจะนำข้าว อาหาร กวาง หวาน ขนม ไปทำบุญเพื่อได้อุทิศให้บรรพบุรุษ เช่น ขนมลา ขนมบ้า ขนมแดง ขนมขาว เป็นการทำบุญตายายตามประเพณีดั้งเดิม มีทั้งการซื้อและทำขึ้นมาเองเพื่อเอาไปทำบุญตายาย การทำบุญรับ ส่ง ตายายเป็นประเพณีเก่าแก่ของชาวอำเภอขอมและชาวภาคใต้ โดยมีความเชื่อกันว่า ในวันแรม 1 ค่ำเดือนสิบของทุกปี พญายมหรือยมโลกจะปล่อยให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว โดยเฉพาะที่ตกอยู่ในนรกที่เรียกว่าเปรต ให้ได้ขึ้นมาเยี่ยมลูกหลานในมนุษย์โลกได้ 15 วัน พอถึงแรม 15 ค่ำ จึงถูกเรียกกลับไปอยู่ที่เดิม ชาวภาคใต้จึงทำพิธีรับบรรพบุรุษในวันแรม 1 ค่ำ เรียกว่าวันรับตายาย พอถึงวันแรม 15 ค่ำ จึงเรียกว่าส่งตายายกลับ ในระหว่าง 15 วันที่ตายายมาอยู่กับลูกหลานนั้น ลูกหลานจะต้องจัดเตรียมข้าวของเพื่อให้ตายายได้นำไปกินไปใช้ในปรโลก เมื่อถึงวันส่งตายายก็นำสิ่งของที่จัดเตรียมไว้นำไปวัดเพื่อทำพิธีบังสุกุลอุทิศส่งให้ถึงแก่ตายายของตนที่ได้ล่วงลับไปแล้วรวมไปถึงผู้ล่วงลับที่มีโชติญาติหรือเรียกว่าสัมภเวสี ในระหว่างนี้ลูกหลานที่ได้ห่างไกลถิ่นฐานบ้านเกิด ก็จะต้องเดินทางกลับมาบ้านเกิดของตนเอง เพื่อได้ร่วมทำบุญไปให้บรรพบุรุษ โดยเฉพาะทำขนมทั้ง 5 เพื่อใช้ส่งให้กับตายายที่ได้ล่วงลับไปแล้ว

ความเชื่อเรื่องการจัดหมรับ ต้องเอาภาชนะเครื่องสานที่ตายายทำไว้ให้ โดยเฉพาะเมื่อเวลาจัดให้รองกันแดดด้วยใบตองแล้วใส่ข้าวสารโดยเริ่มใส่ข้าวก่อน ตามด้วยเครื่องแกง หอมแดง หัวเทียม พริกขี้หนู เกลือ กะปิ น้ำตาล ข่า ขมิ้น ตะไคร้ แล้วจึงใส่อาหารแห้ง ปลาเค็ม หมูเค็ม เนื้อเค็ม มะพร้าว ฝักเขียว ฝักทอง มะละกอ มะขามเปียก ตามด้วยผลไม้ ข้าวโพด ส้มโอ แดงไทย มะม่วง กุ้ง อ้อย และของที่ปลูกในบ้าน สุดท้ายใส่ของใช้ประจำวัน น้ำมันมะพร้าว ไม้จูด ตะเกียง มีคบไฟ สำหรับให้แสงสว่าง ปัจจุบันมักมีการใส่ไฟฉายพร้อมแบตเตอรี่ลงไปในแทนเพื่อ

บรรพบุรุษได้มีใช้ นอกจากนั้นใส่หม้อ กระทะ ถ้วย เข็ม ด้าย หมาก พลุ ปู่น กานพลู พิมเสน ยาเส้น ไบจาก ขาลม ซึ่งเป็นของเขียนหมากให้ครบถ้วนและต้องมีรูปเขียนให้ท่านได้ไหว้พระ แต่ละชั้น ควรรองใบตองแยกประเภทให้เรียบร้อย

ประวัติความเป็นมาด้านภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาการสร้างที่อยู่อาศัย บ้านต้องยกพื้นสูงมิได้ถุน หลังคามุงด้วยใบจาก แต่ถ้าสร้างบ้านแบบไม่มีได้ถุน เขาเรียกว่าคูก บ้านยกสูงพื้นปูด้วยไม้ไผ่ ไม้หมาก ไม้หลาโอน เป็นลูกฟาก แต่ถ้าผู้ที่มีฐานะสร้างบ้านด้วยไม้เนื้อแข็งอย่างดี ไม่มีการใช้ตะปู มุงหลังคาด้วยใบจากสาकु และใบมะพร้าวมาเย็บ แต่จากสาकुนั้นใช้ได้ทนทานกว่า ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านในการสร้างสมัยก่อนนั้น ไม่ได้ใช้ตะปู แต่เขาจะใช้สลัก เจาะแล้วใช้สลักยึด การเข้าไม้ก็เหมือนกันสมัยก่อนนั้นมีอยู่ 2 แบบ คือเจาะ และถาก

ภูมิปัญญาเครื่องนุ่งห่มสมัยก่อนหากกางเกงขาคี้นำใบสปีปะระดมาชุคให้เหลือแต่ใยแล้วก็นำมาเย็บกางเกง มีความเหนียวทนทาน ส่วนรองเท้าจะใช้หนังควายมาผลิตเป็นรองเท้า สำหรับการซักผ้าสมัยก่อนจะซักด้วยน้ำเปล่าแล้วก็จะฟาดด้วยแผ่นกระดานไม้ การล้างภาชนะต่าง ๆ ล้างด้วยขี้เถ้า ซึ่งล้างได้อย่างสะอาดมาก

ภูมิปัญญาด้านการประกอบอาชีพ การทำนาชาวบ้านได้ใช้ควายไถนา ใช้คนหาบข้าว และชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่น้ำทะเลก็มีการนำเกลือมาแลกกับข้าว มีการนำสินค้ามาค้าขายโดยอาศัยเรือสำเภเป็นสินค้าประเภท ถ้วยลายคราม มาแลกกับข้าวสาร

สามารถสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านป่าตาล เกิดจากการดำเนินชีวิตของชุมชนที่มีการสั่งความรู้ประสบการณ์ ที่มีการสืบทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การสืบทอดความรู้ภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการประกอบอาชีพของชุมชน หรืออาชีพรองจากการทำไร่ทำนา เช่น เครื่องปั้นดินเผา จักสาน ทอผ้า ซึ่งสมาชิกของชุมชนได้คลุกคลี คุ่นเคยมาตั้งแต่เยาว์วัย จึงทำให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ประวัติความเป็นมาด้านเศรษฐกิจ

การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ แรงงาน การเกษตร ค้าขาย ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร การทำมาหากิน ปัจจุบันมีการส่งเสริมอาชีพด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต การปลูกข้าวและการเก็บข้าวได้ร่วมลงแขก คือช่วยกันปลูก ช่วยเก็บกัน โดยสลับหมุนเวียนกัน ในชุมชนเป็นการร่วมมือร่วมแรงของชาวบ้านใน เมื่อเก็บข้าวหมดทุกแปลงก็มีกิจกรรมเป็นประเพณีการเล่นกีฬา มีการยิงสะบ้า

การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม มีการใช้ควายในการลากเกวียนเหยียบนา สำหรับวัวได้นำมาปรับใช้ในระยหลัง ในช่วงระยะแรก ๆ จะมีแต่ควาย เพื่อการไถนา การทำนาเมื่อสมัยก่อนไม่ต้องใช้ปุ๋ยเพื่อการบำรุงต้นข้าวแต่ต้นข้าวก็จะเติบโตเจริญงอกงามได้ด้วยตามธรรมชาติ ไม่ต้องพึ่งการใช้ปุ๋ยเคมีแต่ได้นำวัวและควายไปปล่อยเลี้ยงในท้องทุ่งนาทำให้มูลควายได้เป็นปุ๋ยในนา การทำนาในบริเวณที่ลุ่มสามารถหาปลาในทุ่งนาได้ด้วย ซึ่งการหาปลาสามารถหาง่ายกว่ายุคปัจจุบันและก็มีมากด้วย เช่นปลาชุก ปลาช่อน ซึ่งได้จับปลามาเพียงพอกินของแต่ละมือเท่านั้น ไม่ได้จับปลาเพื่อขายให้มีรายได้มากหรือว่าเพื่อให้ร่ำรวยแต่เป็นการหาเพื่อบริโภคเป็นอาหารในครัวเรือนเท่านั้น

การประกอบอาชีพเผาถ่าน ไม้ที่ใช้เผาถ่านส่วนใหญ่แล้วเป็นไม้เสม็ดเพราะว่าเมื่อก่อนนั้นไม้เสม็ดมีเป็นจำนวนมากเนื่องจากป่าไม้มีความสมบูรณ์ ไม้เสม็ดเริ่มเหลือน้อยเมื่อมีการปลูกสวนป่าล้ม สาเหตุที่ได้ทำสวนป่าล้มก็เพราะว่าทำนานั้นไม่มีราคา ราคาข้าวถูกและการทำงานไม่สะดวกการไปซื้อขี้ขี้วั้นง่ายกว่า ชาวทำนาก็เริ่มเปลี่ยนอาชีพจากชาวนามาทำเกษตรพืชเชิงเดี่ยวอย่างปาล์มน้ำมันเนื่องจากราคาข้าวตกต่ำจึงทำให้พื้นที่ที่เป็นป่าไม้เสม็ดลดลง และหายไป

ประวัติความเป็นมาด้านสังคม

สังคมของชุมชนบ้านป่าตาลเป็นสังคมเกษตร ระบบครอบครัวของชุมชนบ้านป่าตาลเป็นหน่วยสำคัญของเศรษฐกิจหลัก เป็นทั้งหน่วยการผลิตและหน่วยบริโภค สิ่งของเครื่องใช้และอาหารจะผลิตขึ้นใช้เอง หาปูหาปลาในแม่น้ำลำคลอง ปลูกผักไว้กิน สมาชิกของครอบครัวและชุมชนมีความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้น เอื้อเฟื้อและจริงใจต่อกัน โดยมีวัดเป็นสถานที่สำคัญในการเชื่อมระบบความสัมพันธ์ รวมทั้งการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา การให้การศึกษาและอบรมบ่มนิสัยแก่ประชาชน ชุมชนบ้านป่าตาลส่วนใหญ่ยึดมั่นอยู่กับประเพณีเดิม พึ่งพาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและใกล้ชิดกับธรรมชาติทำให้ผูกพันกับความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไสยศาสตร์ โชคลาง หรือสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติจะยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนทางศาสนาและเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน เช่น งานบวช งานศพ และงานบุญ

การพึ่งพาอาศัย การอยู่ร่วมกันในชุมชนดั้งเดิมนั้นส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้อง ไม่กี่ตระกูลซึ่งได้อพยพ ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ หรือสืบทอดบรรพบุรุษจนนับญาติได้ทั้งชุมชน มีคนเฒ่าคนแก่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นผู้นำ หน้าที่ของผู้นำไม่ใช่การสั่ง แต่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา มีความแม่นยำในกฎระเบียบประเพณีการดำเนินชีวิต ตัดสินไกล่เกลี่ยหากเกิดความขัดแย้ง ช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผิดผี คือ ผีของบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้สร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ เช่น กรณีที่ชายหนุ่มถูกเนื้อต้องตัวหญิงสาวที่ยังไม่แต่งงาน เป็นต้น หากเกิด การผิดผีขึ้นมา ก็ต้องมีการขอขมา

โดยมี คนเฒ่าคนแก่เป็นตัวแทนของบรรพบุรุษ มีการว่ากล่าวสั่งสอนและชดเชยการทำผิดนั้นตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้

ชุมชนบ้านป่าตาลอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกัน ยามเจ็บไข้ได้ป่วย ยามเกิดอุบัติเหตุเภทภัย ยามที่โจรขโมยวัวควายข้าวของ การช่วยเหลือกันทำงาน ที่เรียกกันว่า การลงแขก ทั้งแรงกายแรงใจ ที่มีอยู่ก็จะแบ่งปันช่วยเหลือเอื้ออาทร การแลกเปลี่ยนสิ่งของ อาหารการกิน กรณีขยการปลูกข้าวของชาวบ้าน ถ้าปีหนึ่งชาวนาปลูกข้าวได้ผลดี ผลผลิตที่ได้จะ ใ้เพื่อการบริโภคในครอบครัว ทำบุญที่วัด เพื่อแผ่ให้พี่น้องที่ขาดแคลนแลของ และเก็บ ไว้เพื่อว่าปีหน้าฝนอาจแล้ง น้ำอาจท่วม ผลผลิตอาจไม่ดี

การเผยแพร่สืบทอดความรู้ ในชุมชนบ้านป่าตาล มีผู้มีความรู้ความสามารถหลากหลาย เช่น ความสามารถทางด้านการรักษาโรค ด้านการเพาะปลูกพืช ด้านการเลี้ยงสัตว์ ด้านการดนตรี การละเล่น ด้านพิธีกรรมศาสนา คนเหล่านี้ต่างก็ใช้ความสามารถเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยไม่ถือเป็นอาชีพที่มีค่าตอบแทน อาจจะมี ค่าครู เพียงเล็กน้อย ซึ่งปกติแล้ว เงินจำนวนนั้น ก็ใ้สำหรับเครื่องมือประกอบพิธีกรรม หรือ เพื่อทำบุญที่วัดมากกว่าที่หมอยาหรือบุคคลผู้นั้นจะเก็บไว้ใ้เอง เพราะเจ้าของวิชาที่ถ่ายทอดใ้แก่ลูกศิษย์เพื่อประโยชน์แก่สังคม ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การตอบแทนจึงไม่ใ้เงินหรือสิ่งของเสมอไป แต่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยวิธีการต่าง ๆ

ระบบสังคมของบ้านป่าตาลมีศูนย์กลางอยู่ที่วัด กิจกรรมของส่วนรวมจะทำกันที่วัด งานบุญประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนการเล่นมหรสพ พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจเป็นครูที่สอนลูกหลาน ผู้ชายซึ่งไปรับใ้พระสงฆ์ หรือ บวชเรียน

ประวัติความเป็นมาด้านการศึกษาศาสนาวัฒนธรรม

การศึกษาเล่าเรียนในสมัยก่อน เป็นผู้หญิงก็ต้องเรียนรู้การบ้านการเรือนจากคุณแม่คุณยาย เป็นผู้ชายต้องศึกษาในวัด เพราะวัดเป็นที่รวมสรรพวิชาการเรียนการสอนในสมัยก่อนเป็นการฝึก การอ่านออก เขียนได้ จับประเด็นได้ เรียนรู้พื้นฐาน คณิตศาสตร์ บวก ลบ คูณ หาร คัดลายมือ ศิลปะเฉพาะด้านเช่น ช่างฝีมือ ช่างแกะสลัก

การศึกษาในอดีตนั้นก็เรียนกันแบบธรรมดาใครจะเรียนต่อก็เรียน มี ป.1 ถึง ป. 4 บางคนก็เรียนไปไม่ถึง บางคนก็ไม่ได้เรียน พอหลังจากนั้นก็มาเป็นการเรียนแบบศึกษาผู้ใหญ่ก็มาเรียนกันที่วัดเขา หลังจากนั้นใครจะมาเรียนต่อก็มาเรียนกันที่นครศรีธรรมราช วัด เป็นสถานที่เล่าเรียนหาความรู้ของชนทุกชนชั้นอย่างแท้จริง ผู้สอนคือพระสงฆ์ วิชาที่เล่าเรียนส่วนใหญ่ก็จะเป็นการเรียนหนังสือ ไทย มอญ เรียนคัมภีร์ทางศาสนารวมทั้งการอบรมสั่งสอนจริยธรรมแก่กุลบุตรที่บิดามารดานำมาฝากฝังเป็นศิษย์วัด สามเณร รวมทั้งภิกษุอีกด้วย การสอนก็สอนกันไปตามความสามารถและภูมิปัญญาของพระสงฆ์ในวัดนั้น ๆ อีกประการหนึ่งการศึกษาของกุลบุตรนั้นก็

คือการเล่าเรียนเพื่อเตรียมตัวที่จะบวชเป็นสามเณรและภิกษุตามขนบประเพณีในการประกอบอาชีพวิชาที่สอน ไม่ได้กำหนดตายตัว แต่ส่วนใหญ่แล้วจะสอนวิชาชีพ เรียนตามแบบกันตามแบบอย่างบรรพบุรุษ ตระกูลใดมีความชำนาญด้านใดลูกหลานจะมีความถนัดและประกอบอาชีพตามแบบอย่างกันมา เช่น ตระกูลใดเป็นช่างก็จะสอนบุตรหลานให้เป็นช่าง สอนให้เคารพนับถือบรรพบุรุษ การกตัญญูรู้คุณ การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม และการรู้จักทำบุญให้ทานถือศีลในระหว่างเข้าพรรษา สอนวิชาศิลปะป้องกันตัว เป็นการสอนให้รู้จักการใช้อาวุธ การบังคับสัตว์ที่ใช้เป็นพาหนะในการประกอบอาชีพ ผู้หญิงจะเรียนเย็บปักถักร้อย การครัวและกิจการบ้านเรือน การเรียนหนังสือนั้น ถ้าใจรักก็ได้เรียนบ้างในบ้าน แต่ไม่นิยมให้เรียนกันนัก ในสมัยก่อนมักไม่ค่อยจะให้ความสนใจ เรื่องการศึกษาเท่าที่ควรส่วนใหญ่แล้วก็จะใช้ชีวิตแบบง่าย ๆ ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิชาความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนกิริยามารยาทและการครองตน ส่วนใหญ่แล้วจะได้รับการถ่ายทอดจากผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้านเรือน จะเป็นผู้คอยปลูกฝังอยู่เสมอ

วัฒนธรรมการแต่งกาย ถ้าออกจากบ้าน ก็นุ่งโจงกระเบน ผู้หญิงโจงกระเบน ถ้าแต่งให้เต็มยศผู้ชายก็นุ่งกางเกงใส่เสื้อคอปกแดนเหมือนกับที่พลเอกเปรมใส่ใช้สำหรับข้าราชการคือไม่มีปก เรียกว่าเสื้อปกแดน ผู้หญิงอยู่บ้านก็นุ่งผ้าถุง ใช้ผ้าพันอก ยังไม่มีเสื้อยกทรง ในส่วนเรื่องเสื้อผ้าต้องทอผ้าจึงจะได้มาเป็นผ้านุ่ง ทอใช้เอง ใช้ชูกทอผ้า

วัฒนธรรมในการกินก็ต้องเริ่มด้วยการเอาข้าวมานวด แล้วนำมาตากแดด แล้วก็เอาไปสีกด้วยมือ หรือเอาไปช้อมด้วยมือเพื่อที่จะให้เป็นข้าวสาร มีประโยชน์หลายอย่างในการสีกข้าวด้วยมือหรือช้อมข้าวด้วยมือ เศษปลายข้าว ไก่ก็ได้กิน รำก็นำไปเลี้ยงหมูแต่ที่สำคัญคือได้สุขภาพคือได้ออกกำลังกายไปในตัวด้วยในขณะที่ทำงาน การกินนั้นก็แล้วแต่ครัวเรือนก็กินพร้อมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ภาพในครัวเรือน

กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนบ้านป่าตาล

ด้านการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาลชุมชนบ้านป่าตาลร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติในการพัฒนาชุมชนเหมือนเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ มีงาน มีกิจกรรมทุกอย่าง

ด้านการสนับสนุนจากภาคี เครือข่าย

การสนับสนุนจากภาคีในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาลที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยผู้ใหญ่จะเป็นผู้ประสานงานมาแจ้งให้

ชาวบ้านทราบ ชาวบ้านก็จะร่วมมือกันที่ หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน คือ พัฒนาชุมชนของอำเภอ เกษตรอำเภอ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ศูนย์การเรียนรู้ นอกระบบ สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ด้านผู้นำหมู่บ้าน

ผู้นำหมู่บ้านบ้านตาลเป็นผู้นำที่ชาวบ้านมีความเชื่อถือและให้ความเคารพศรัทธาในตัว ผู้นำจึงทำให้ประสบผลสำเร็จทุกอย่าง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือ และความสามัคคีกันของประชาชนในหมู่บ้าน เพราะผู้นำทำตนคิดดินช่วยเหลือ เอื้ออาทรกับชาวบ้านให้คำแนะนำชี้แจง แนะนำทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะด้านการทำงาน การประกอบอาชีพ การดูแลบุตรหลานในครัวเรือน กำชับหน้าครัวเรือนสอนบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการลักขโมยจึงทำให้หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข

การพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการลดรายจ่าย

ประชากรในหมู่บ้านรณรงค์เรื่องการประหยัด ให้รู้จักใช้จ่าย อุดออม โดยยึดหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครัวเรือน รั้วกินได้ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก และส่วนมากจะมีอาชีพเสริมจากการเกษตร เช่น ปลูกผักไว้ทานในครัวเรือน ลดรายจ่าย นำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

ด้านการเพิ่มรายได้

บ้านป่าตาล ได้มีโครงการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน ชุมชนสามารถนำมาประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการทำการเกษตร ขางพารา ปาล์ม น้ำมัน ปลูกผักปลอดสารเคมี เลี้ยงกบเลี้ยงปลาตุ๊ก โดยเพิ่มรายได้สู่ครัวเรือน เนื่องจากบ้านป่าตาลมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ เหมาะสมต่อการทำการเกษตร

ด้านการประหยัด

หมู่บ้านป่าตาล ได้ก่อตั้งกองทุนของหมู่บ้าน คือกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2542 ได้ขับเคลื่อนมาตลอดโดยมีการให้สวัสดิการแก่สมาชิกโดยให้สมาชิกมาฝากเงินโดยเริ่มจาก 100 บาท ขึ้นไป และได้มีสมาชิกนำเงินมาฝากทุกครัวเรือนและได้นำเงินไปลงทุนและเมื่อสมาชิกมาฝากก็จะให้สมาชิกสามารถกู้ได้ 75% ของเงินที่มียอดฝากในสมุด และจะคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน จะมีการทำสัญญาค้ำประกัน 3 คน เมื่อฝากครบ 10 เดือนก็จะกู้ได้ และสิ้นปีจะมีเงินปันผลให้แก่สมาชิกทุกรายและสวัสดิการต่าง ๆ

สวัสดิการกองทุนสัจจะจะมีการแบ่งส่วนไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์และมีเงินฝากให้กรณีสมาชิกคลอดบุตรใหม่ โดยการฝากให้เด็กเกิดใหม่จำนวน 500 บาท เมื่อสมาชิกเสียชีวิต กองทุนเป็นเจ้าภาพสวดรายละ 2,000 บาท กรณีเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล กองทุนให้เงินช่วยเหลือคืนละ 50 บาท

ด้านการเรียนรู้

ทุกครั้งที่มีการอบรม สัมมนาที่จะจัดให้มีกิจกรรม สมาชิกกลุ่ม อสม. ประชาชนที่สนใจ ตามกิจกรรมนั้นเข้ารับฟังมีการไปศึกษาดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ตรวจสอบ หลักการหรือแนวคิด เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านป่าตาล

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม

บ้านป่าตาล มีแม่น้ำลำคลองทำในไหลผ่าน และส่วนหนึ่งติดกับป่าชายเลน ชุมชนบ้านป่าตาลมีการปลูกป่าไม้ยืนต้นรอบคลองทำใน มีการขุดลอกคลอง ไม่ตัดไม้ทำลายป่า กรณีจับสัตว์น้ำ เพื่อนำมาเป็นอาหาร ในครัวเรือน ผู้ใหญ่บ้านจะกำหนดให้จับปีละ 1 ครั้ง ช่วงฤดูแล้ง มีการกำหนดวัน เวลา และอุปกรณ์ที่ชาวบ้านนำมาใช้ ก็จะ ไม่กระทบกับสัตว์น้ำ หรือปลาเล็กปลาน้อยมีการสร้างเขื่อนขนาดเล็กในหมู่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้าน ได้มีน้ำใช้ในการเพาะปลูกพืชทางการเกษตร ปลูกผักสวนครัว และลำคลองก็สามารถเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำได้ สามารถทำให้ชาวบ้านจับสัตว์น้ำมาประกอบอาหารในครัวเรือนได้โดยไม่ต้องซื้อหา

ด้านการเอื้ออารีต่อกัน

ประชาชนบ้านป่าตาล อยู่อาศัยกันมายาวนานเป็นคนพื้นเพเดิมเป็นญาติพี่น้องกัน มีการไปมาหาสู่กัน แบ่งปันทรัพยากร อาหาร ที่หามาได้ กรณีมีงานเทศกาล เช่นงานแต่งงาน งานบวช งานศพ ก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันตั้งแต่วันที่เริ่มงานมีการไปช่วยเหลือจัดบริเวณสถานที่ ใครมีรถไถก็จะไปช่วยไถหญ้า ตัดหญ้า กรณีงานศพก็ร่วมฟังพระสวดทุกคืน กรณีเจ็บป่วยก็จะมีการไปเยี่ยมไม่ว่าจะใกล้หรือไกล

สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนควรต้องปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการลดรายจ่าย
  - 1.1 ครัวเรือนต้องมีการทำพืชผักสวนครัว
  - 1.2 ครัวเรือนต้องปลอดอบายมุข
2. ด้านการเพิ่มรายได้
  - 2.1 ครัวเรือนต้องมีอาชีพเสริม
  - 2.2 ครัวเรือนใช้เทคโนโลยีเหมาะสม

3. ด้านการประหยัด
  - 3.1 คราวเรือนต้องการออมทรัพย์หรือเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์
  - 3.2 ชุมชนต้องมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
4. ด้านการเรียนรู้
  - 4.1 ชุมชนต้องมีการเรียนรู้ สืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.2 คราวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน
5. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
  - 5.1 ชุมชนใช้วัสดุคิบบที่มีอยู่ในชุมชน และต้องปรับใช้ให้มีการทดแทนอย่างยั่งยืน
  - 5.2 ชุมชนต้องมีพื้นที่ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่
6. ด้านการเอื้ออารีต่อกัน
  - 6.1 ชุมชนต้องมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส คนประสบปัญหา
  - 6.2 ชุมชนต้องรู้จักสามัคคี

แนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนา

1. แนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรคและในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

ควรมีความร่วมมือกัน เสียสละเวลาเล็กน้อย เพื่อส่วนรวม ควรมีการให้ความช่วยเหลือด้านการตลาดเมื่อมีผลผลิต พืชผลทางการเกษตร ช่วยเรื่องตลาด และสินค้าราคาที่เหมาะสมที่ตกต่ำ

การสร้างอาชีพเสริม เช่น ผู้ใดมีความถนัดในการปลูกผักก็จะให้ปลูกผักเพราะบ้านป่าตอ มีโครงการปลูกผักตาม โครงการพระราชดำรินของในหลวงรัชกาลที่ 9 ด้วยการนำของบริษัท ECCO ประชาชนบางส่วนปลูกผักเพื่อจำหน่าย ส่วนประชาชนที่ถนัดเรื่องทำอาหาร ทำขนม ก็ทำขนมขาย หรือขนมอาหารว่างเพื่อไว้จำหน่ายในงานศพ เป็นอาหารว่าง

ชุมชนต้องร่วมกันสร้างพื้นฐาน ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และอยู่ได้โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง ผู้อื่น ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนมีความพอกิน พอใช้สามารถพึ่งพาตนเองได้

กรณีเศรษฐกิจตกต่ำ ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ แต่ต้นทุนสูงทำให้ค่าครองชีพในครัวเรือนสูง ควรมีการรณรงค์ให้มีอาชีพเสริม เช่น การปลูกผักขาย ทำขนม อาหารขาย เนื่องจากบ้านป่าตอลมีแหล่งน้ำธรรมชาติสามารถหาสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา มาจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ครอบครัว

2. แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ควรสร้างแผนพัฒนาชุมชน โดยการร่วมกันเรียนรู้ ศึกษา รู้จักชุมชนของตนเองในศักยภาพด้านต่าง ๆ และกำหนดแผนพัฒนาของหมู่บ้าน ร่วมกัน ประชุมลงมติประชาพิจารณ์แผนพัฒนาจะเองประมาณมาจากไหนจะหาหน่วยงานใดมาช่วยเหลือได้

ผู้นำชุมชน หรือหมู่บ้านควรมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อต่อกัน มีความประหยัดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตั้งตนเป็นคนดี โดยให้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตโดยเริ่มจากครัวเรือนของตนเองสอนลูกหลานให้เป็นคนดี ประพฤติเป็นคนดี ไม่มีว้าวุ่นกับยาเสพติด ไม่มีการลักขโมย ควรส่งเสริมการเข้าวัดในวันพระ วันสำคัญตามประเพณีและศาสนา

ผู้นำควรมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และคอยให้ความรู้คำแนะนำต่อชุมชนโดยชุมชนควรมีความสามัคคีร่วมกันปฏิบัติ หรือรับฟังซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งในหมู่บ้านควรมีกฎระเบียบของหมู่บ้านเมื่อประชาชนนำมาปฏิบัติก็สามารถทำให้หมู่บ้านมีความ กินดี อยู่ดี ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน สอนลูกหลานภายในครัวเรือนให้รู้จักประหยัด สามัคคี หลีกเลี่ยงยาเสพติด

ต้องยึดทางสายกลาง ความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลัก 3 ประการ ที่สำคัญ คือ ประการที่ 1 ความพอประมาณ ประการที่ 2 ความมีเหตุผล และ ประการที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ประการที่ 1 ความพอประมาณ ได้แก่ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ประหยัด การทำอะไรที่พอเหมาะพอควร ตามศักยภาพของตนและสภาพแวดล้อม ตามความสามารถของแต่ละคน พอประมาณกับภูมิสังคม สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ การทำงานทุกอย่างต้องเรียบง่าย ประหยัด อย่าทำงานให้ยุ่ง ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจ มีกำหนดการทำงานตามลำดับขั้นตอน และมีการปฏิบัติอย่างชัดเจน

ประการที่ 2 ความมีเหตุผล คือ การคิด ฟัง ปฏิบัติ การทำงานต้องใช้หลักความรู้ในการทำงาน วางแผนงานต้องระมัดระวัง ไม่ใช่ความรู้สึกและอารมณ์ในการทำงาน ทุกคนมีศักยภาพในการทำงาน การพัฒนาตนเองต้องเกิดขึ้นภายในตัวเองของแต่ละคน

ประการที่ 3 มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ ชุมชนต้องจัดการ เพราะในการทำงานต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม คือ การประสานงาน ฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวคิดกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านป่าตาล ตั้งอยู่ หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีนายสุปัญญา มีเมือง (ดำรงตำแหน่งประธานชุมชน ปี2548-ปัจจุบัน) มีจำนวนครัวเรือน 108 ครัวเรือนประชากร จำนวน 377 คน ผู้สูงอายุ 57 คน หมู่บ้านมีพื้นที่ 5,560 ไร่

สภาพภูมิประเทศเป็นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีหญ้าคาขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า “ป่าคา” มีพื้นที่ที่กว้างขวางมากเมื่อประชากรเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น มีการปลูกต้นตาลโตจนจำนวนมากจึงได้ชื่อว่า “ป่าตาล” และมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่รับน้ำจากคลองท่าโน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม

การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตร อาทิ ปลูกปาล์ม ปลูกยางพารา ปลูกมะพร้าว ปลูกผัก ทำนา อาชีพรอง รับจ้างทั่วไป ค้าขาย รับราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่มีวัด 1 แห่ง หอกระจายข่าว ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ผลผลิตของชุมชน ได้แก่ สินค้าเกษตรอินทรีย์ เช่น ผลไม้สด อาทิ ฝรั่ง มะม่วง กุ้งฝอย มะพร้าว มะนาว ข้าวไรซ์เบอร์รี่ สบู่สมุนไพร ขนมไทยโบราณ ไม้กวาดก้านมะพร้าว กิ่งพันธุ์ต้นไม้ อาทิ มะนาวมะพร้าว และปุยอินทรีย์ เป็นต้น สำหรับวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษา วิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรค นำไปสู่การพัฒนา ทำการสัมภาษณ์อย่าง การคัดเลือกเฉพาะเจาะจงคุณสมบัติเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน 5 คน และคณะกรรมการชุมชน แคนนำในการพัฒนาชุมชนหรือ ตัวแทนกลุ่มแกนนำ ในพื้นที่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 5 คน การเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in depth interview) ข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล ข้อมูลกระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรค นำไปสู่การพัฒนา นำเสนอในรูปแบบบรรยาย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าตาล

ประวัติความเป็นมาของบ้านป่าตาล เป็นเมืองเก่าแก่ ในรัชสมัยพระเจ้าอู่ทองแห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. 1893-1912 เนื่องจากเมืองนครศรีธรรมราชได้เกิดอหิวาต์ ระบาดผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก พระเจ้าอู่ทองจึงมีบัญชาให้พระพนมวังและนางเสด็จทองผู้เป็นพระญาติใกล้ชิดลงมาสร้างเมืองชื่อ “นครตอนพระ” (ปัจจุบันอยู่ในตำบลกกตาค อำเภอกาญจนดิษฐ์) และได้มอบหมายให้เชื้อพระวงศ์สร้างเมืองเล็ก ๆ ขึ้นใกล้เคียงกันบริเวณรอบเมืองนครศรีธรรมราช ก็พอทราบเข้าใจห้ายะบาดอยู่ ก็หยุดพักไพร่พลอยู่ในบริเวณนี้ ก็มีการทำไร่ทำนากันในบริเวณนี้ เพื่อเลี้ยงพลพรรคในขอม เพื่อรวบรวมประชาชนที่หนีโรคระบาดตั้งเป็นชุมชน จึงปรากฏมีหลายเมืองที่สร้างขึ้นในสมัยนั้น รวมทั้ง เมืองที่มีชื่อว่า “เมืองตระนอม” เมืองตระนอมสร้างขึ้น โดยพระเจ้าอินทราชาและเจ้าหญิงสนตรา (ธิดาของพระพนมวัง) เมื่อประมาณ พ.ศ 1908 มีความเจริญมากกว่า เมืองอื่นๆ ซึ่งสร้างในรุ่นราวคราวเดียวกัน เช่นเมืองตระชน (ปัจจุบัน อ.ลิซล) เมืองกะแคะ (ปัจจุบัน ต.กะแคะ อ.กาญจนดิษฐ์) ซึ่งมีร่องรอยเป็น ปูนูนียสถานทางประวัติศาสตร์ย้อนหลังหลายร้อยปี เช่น วัดเจดีย์หลวง มีพระพุทธรูปเก่าแก่ และสระน้ำ ปรากฏอยู่ วัดท่าจันทร์ มีเจดีย์โบราณอยู่บนเขาธาตุ ถ้าเขาพระวัดเตล็ด มีพระพุทธรูปเก่าแก่

ด้านความเชื่อ

ความเชื่อ การทำดีได้ดี แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิตา การทำบุญเพื่ออุทิศไปให้บรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านรู้แต่เพียงว่า ต่างคนต่างเกิดมาก็มีรับส่งตายกันแล้วทั้งนั้น ประเพณีนี้มีความเชื่อว่า ในวันแรม 1 ค่ำเดือนสิบของทุกปี พญายม หรือยมโลกจะปล่อยให้คนที่ตายไปแล้ว โดยเฉพาะพวกที่ตกอยู่ในนรก เป็นเปรต ให้ขึ้นมาเยี่ยมลูกหลานในมนุษยโลกได้ 15 วัน พอถึงแรม 15 ค่ำ จึงถูกเรียกกลับให้ไปอยู่ที่เดิม

ด้านภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านป่าตาล เกิดจากการดำเนินชีวิตของชุมชนที่มีการสั่งสมความรู้มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีการสืบทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การสืบทอดความรู้ภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องอาชีพของหมู่บ้านที่แทบทุกครัวเรือนทำกัน อาจเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ทำนา เช่น เครื่องปั้นดินเผา จักสาน ทอผ้า ซึ่งสมาชิกของชุมชนได้คลุกคลี ค้นคว้ามาตั้งแต่เด็กภายใต้สภาพการดำรงชีวิตประจำวัน

ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจบ้านป่าตาล มีเนื้อที่เป็นบริเวณกว้าง การดำเนินชีวิตอยู่แบบพอเพียงไม่ได้ไปเบียดเบียนใคร การสร้างบ้านเรือนก็อยู่กันเป็นหย่อม ๆ บ้าน มีการทำสวนก็ มีการปลูกเงาะ ปลูกหมาก ปลูกมะพร้าว ปลูกกล้วย ปลูกผักและกัทำนา

ด้านสังคม

สังคมเป็นการพึ่งพาอาศัย การอยู่ร่วมกันในชุมชนดั้งเดิมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้อง ไม่กี่ตระกูล ซึ่งได้อพยพ ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ หรือสืบทอดบรรพบุรุษจนนับญาติกันได้ทั้งชุมชน มีคนเฒ่าคนแก่ที่ชาวบ้าน เคารพนับถือเป็นผู้เฒ่า หน้าที่ของผู้เฒ่าไม่ใช่การ ตั้ง แต่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา มีความแม่นยำในกฎระเบียบประเพณีการดำเนินชีวิต ตัดสิน ใกล้เคียงหากเกิดความขัดแย้ง ช่วยกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น"ผิดผี" คือ ผีของบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้สร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้

ด้านการศึกษา

การศึกษาเล่าเรียนในสมัยก่อนของชุมชนบ้านป่าตาล ถ้าเป็นผู้หญิงก็ต้องเรียนรู้การบ้าน การเรือนจากจากคุณแม่คุณยาย ถ้าเป็นผู้ชายต้องศึกษาในวัด เพราะวัดเป็นที่รวมสรรพวิชา การเรียนการสอนในสมัยก่อนเป็นการฝึก การอ่านออก เขียนได้ จับประเด็นได้ เรียนรู้พื้นฐานคณิตศาสตร์ บวก ลบ คูณ หาร การคัดลายมือ ศิลปะเฉพาะด้านเช่นช่างฝีมือ ช่างแกะสลัก

วัด เป็นสถานที่เล่าเรียนหาความรู้ของชนทุกชนชั้น วิชาที่สอน ไม่ได้กำหนดตายตัว แต่สวนใหญ่แล้วจะสอนวิชาชีพ เรียนกันตามแบบอย่างบรรพบุรุษ ตระกูลใดมีความชำนาญด้านใด ลูกหลานจะมีความถนัดและประกอบอาชีพตามแบบอย่างกันมา เช่น ตระกูลใดเป็นช่างก็จะสอนบุตรหลานให้เป็น สอนให้เคารพนับถือบรรพบุรุษ การกตัญญูรู้คุณ การรักษานบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิม และการรู้จักทำบุญให้ทานถือศีลในระหว่างเข้าพรรษาเป็นต้น สอนวิชาศิลปะป้องกันตัว เป็นการสอนให้รู้จักการใช้อาวุธ การบังคับสัตว์ที่ใช้เป็นพาหนะในการประกอบอาชีพ

วัฒนธรรมในการแต่งกายเด็กสมัยแต่แรก ป.4 แล้วยังไม่นุ่งผ้า ผู้ชายก็ไม่นุ่ง ผู้หญิงก็ไม่นุ่ง ที่นี้ลุงจะเล่าให้ฟังว่า ลุงน้องแต่ลุงเป็นผู้หญิงขึ้น ป.4 แล้วผ้ายังไม่นุ่ง ยังแขวนปิ้งอยู่เลย แต่ปิ้งที่ใส่เป็นปิ้งย่า(ระย้า) ดำรงชีวิตตามแบบบ้าน ๆ ไปไหนมาไหนภายในหมู่บ้าน ก็เหมือน ๆ กันทั้งเพ แต่ที่แตกต่างก็อยู่ที่ปิ้ง ใครมีฐานะดีก็ใส่ปิ้งเงิน ปิ้งย่า ใครไม่ค่อยมีฐานะ ก็ใส่ปิ้งพรก (กะลามะพร้าว)

ปิ้งนั้นมี 2 แบบคือ มีปิ้งระย้ากับปิ้งกรอบ คนที่มีฐานะก็ใส่ปิ้งระย้าคือปิ้งเงิน แต่คนที่หม้าย ไหร ไม่ค่อยมีฐานะก็ใส่ปิ้งพรก นำมาเจาะรูแล้วเอาสายด้าย(เชือก)นำมาผู้นกับปิ้งกรอบ แล้วนำไปแขวนเอว ผู้หญิงโตขึ้นป.4แล้ว(อายุประมาณ 13-14ปี)นมตั้งเต้าเท่าฝ่าหมมกรก ยังไม่มีผ้าถุงผ้าใส่กัน ใส่แต่ปิ้งเท่านั้น

กระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนบ้านป่าตาล ด้านการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาล ชุมชนบ้านป่าตาลร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำทุกเรื่องในการพัฒนาชุมชน เหมือนเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ เวลาว่างมีการ มีกิจกรรมทุกอย่าง ชาวบ้านชุมชนก็มีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในชุมชนของเราจะเน้นการปฏิบัติกัน

ด้านการสนับสนุนจากภาคี

การสนับสนุนจากภาคีในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาล บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยผู้ใหญ่จะเป็นผู้ประสานงานมาแจ้งให้ชาวบ้านทราบ และชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือทันที และหน่วยภาคีที่เข้ามาช่วยก็มี เช่น พัฒนาชุมชนของอำเภอ เกษตรอำเภอ ธกส. กศน. และมีสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยส่วนมากมาช่วยด้านการผลิตของใช้ในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน

ด้านทรัพยากร

ทรัพยากรในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาลทรัพยากรในหมู่บ้าน มีทั้งแหล่งน้ำที่เป็นลำคลอง มีเขื่อน ที่ได้มาจากลำคลองที่เป็นทรัพยากรดั้งเดิมที่รักษาไว้ และผลประโยชน์ที่ได้รับสามารถทำให้มีแหล่งน้ำในการทำเกษตร และทำให้มีสัตว์น้ำ เช่น ปลา เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านสามารถนำมาบริโภคโดยไม่ต้องซื้อหา และด้านการเกษตรก็ทำให้พืชเจริญงอกงามสามารถได้รับผลเป็นอย่างดี และหมู่ที่ 14 ได้มีพื้นที่ป่าชายเลนเป็นที่อาศัยวางไข่และอนุบาลสัตว์น้ำจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลา ส่วนหนึ่ง ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถไปประกอบอาชีพประมงเพื่อนำมาบริโภค ส่วนที่เหลือก็จะนำไปขายเพื่อก่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือน แต่ต้องไม่ผิดกฎระเบียบของหมู่บ้านและไม่ผิดกฎหมายด้วย

ด้านสังคมวัฒนธรรม

สังคมวัฒนธรรม บ้านป่าตาล และจะมีการจุดเทียนถวายพระพรในวันเฉลิมพระชนพรรษา ทุก ๆ ครั้ง ช่วงเทศกาลสงกรานต์ จะมีการรดน้ำผู้สูงอายุในหมู่บ้าน โดยจะมีการแจกของขวัญและร่วมรับประทานอาหารกลางวันพร้อมกับชาวบ้านในหมู่บ้าน

ด้านเศรษฐกิจ

บ้านป่าตาลชาวบ้านส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรโดยการปลูกพืชเป็นหลัก มียางพารา มีการปลูกปาล์ม น้ำมัน ทำสวนมะพร้าว ปลูกผัก รั้วข้าง (บางส่วน) จึงนับว่าอยู่แบบพอกิน พออยู่พอใช้ สามารถเลี้ยงครัวเรือนตนเองได้

ด้านผู้นำหมู่บ้าน

ผู้นำหมู่บ้านน่าตาลเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีความเชื่อและให้ความเคารพศรัทธาในตัวผู้นำจึงทำให้ประสบผลสำเร็จทุกอย่าง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือ และความสามัคคีกันของประชาชนในหมู่บ้าน เพราะผู้นำทำตนดีคิดดีและช่วยเหลือ เอื้ออาทรกับชาวบ้านและให้คำแนะนำ ชี้แจงแนะนำทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะด้านการทำงาน การประกอบอาชีพ และการดูแลบุตรหลานในครัวเรือน และให้หัวหน้าครัวเรือนสอนบุตรหลาน ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการลักขโมยจึงทำให้หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข

การพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการลดรายจ่าย ส่งเสริมให้ครัวเรือนทำสวนครัว รมรงค์ให้ครัวเรือนปลูกคอบายมุข

ด้านการเพิ่มรายได้ ครัวเรือนมีอาชีพเสริม ครัวเรือนใช้เทคโนโลยีเหมาะสม

ด้านการประหยัด ครัวเรือนมีการออมทรัพย์ ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ด้านการเรียนรู้ ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครัวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ ชุมชนใช้วัสดุคืบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่

ด้านการเอื้ออาทรต่อกัน ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส คนประสบปัญหา ชุมชนรู้จักรักสามัคคี

แนวทางในการแก้ปัญหา และในการพัฒนา

แนวทางในการแก้ปัญหา เนื่องจากว่าเวลาในการปฏิบัติของแต่ละครอบครัวนั้นต่างคนต่างก็มีภาระเขาก็ต้องเจียดเวลา ต้องสละเวลาที่จะมาช่วยเหลือกัน ในการแก้ปัญหาเราก็ขอความร่วมมือกัน เสียสละเวลาสักเล็กน้อยถ้ามีงานสำคัญเราก็ต้องเสียสละหยุดงานประจำสัก 4-5 ชั่วโมง กรณีเศรษฐกิจตกต่ำ ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ แต่ต้นทุนสูงทำให้ค่าครองชีพในครัวเรือนสูง และจะมีการรมรงค์ให้มีอาชีพเสริม เช่น ปลูกผักขาย ทำขนม อาหารขาย หรือเนื่องจากบ้านป่าตาลมีแหล่งน้ำธรรมชาติสามารถหาสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา มาจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ครัวเรือน ได้เป็นอย่างดี และจะต้องไม่ผิดกฎหมาย

แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนได้ร่วมกันทำแผนพัฒนาของหมู่บ้าน เราก็จัดการเขียนแผนแล้วเราก็ประชุมลงมติทำประชาคมว่าปีนี้เราจะทำอะไรเราจะเองประมาณมาจากไหนเราจะหาหน่วยงานไหนมาช่วยเหลือเราได้ โดยการนำของผู้ใหญ่บ้านคอยให้ความรู้ และแนะนำจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยผู้ใหญ่เข้าถึงประชาชนทุก ๆ เรื่อง

จะก่อให้เกิดประชาชนมีความเชื่อมั่น และมีความสามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน ก็ทำให้ประชาชนมีความอยู่ดี
 กินดี การที่ได้มีการพบปะประชุมกันทุกเดือนของวันที่ 15 ก็จะทำให้ชาวบ้านมาพุดจาแลกเปลี่ยน
 เรียนรู้ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และหมู่บ้านจะต้องมีการตั้งกฎระเบียบของหมู่บ้าน เพื่อ
 เรียนรู้ และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนดูแลลูกหลาน ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และรู้จักประหยัด และ
 จัดให้ทุกครัวเรือนเข้าวัดทุกวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา และดำรงชีวิตให้ยึดหลักปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียง ก็สามารถประสบความสำเร็จในครัวเรือนและชุมชนได้

อภิปรายผลการวิจัย

ความเป็นมาของบ้านป่าตาล เป็นเมืองเก่าแก่ ในรัชสมัยพระเจ้าอู่ทองแห่งกรุงศรีอยุธยา
 ระหว่าง พ.ศ. 1893-1912 เนื่องจากเมืองนครศรีธรรมราชได้เกิดอหิวาต์ ระบาดผู้คนล้มตาย เป็น
 จำนวนมาก พระเจ้าอู่ทองจึงมีบัญชาให้พระพนมวังและนางเสด็จทองผู้เป็นพระญาติใกล้ชิด ลงมา
 สร้างเมืองชื่อ “นครดอนพระ” (ปัจจุบันอยู่ในตำบลกตตอก อำเภอกาญจนดิษฐ์) และได้มอบหมาย
 ให้เชื้อพระวงศ์สร้างเมืองเล็ก ๆ ขึ้นใกล้เคียงกันบริเวณรอบเมืองนครศรีธรรมราช ก็พอทราบว่าได้
 ทำยังระบาคอยู่ ก็หยุดพักไพร่พลอยู่ในบริเวณนี้ ก็มีการทำไร่ทำนากินกันในบริเวณนี้ เพื่อเลี้ยงพล
 พรรคในখনอม เพื่อรวบรวม ประชาชน ที่หนีโรคระบาดตั้งเป็นชุมชนตามเดิม จึงปรากฏมีหลาย
 เมืองที่สร้างขึ้นในสมัยนั้น รวมทั้ง เมืองที่มีชื่อว่า “เมืองตระนอม” เมืองตระนอมสร้างขึ้น โดยพระ
 เจ้าอินทราชาและเจ้าหญิงสนตรา (ธิดาของพระพนมวัง)เมื่อประมาณ พ.ศ 1908 มีความเจริญ
 มากกว่า เมืองอื่นๆ ซึ่งสร้างในรุ่นราวคราว เดียวกัน เช่นเมืองตระชน (ปัจจุบัน อ.สิชล) เมืองกะแคะ
 (ปัจจุบัน ต.กะแคะ อ.กาญจนดิษฐ์) ซึ่งมี ร่องรอยเป็น ปูนปั้นสถานทางประวัติศาสตร์ย้อนหลังหลาย
 ร้อยปี เช่น วัดเจดีย์หลวง มีพระพุทธรูปเก่าแก่และสระน้ำ ปรากฏอยู่ วัดทำจันทร์ มีเจดีย์โบราณอยู่
 บนเขาธาตุ ถ้ำเขาพระวัดเตล็ด มีพระพุทธรูป เก่าแก่ คำว่าขนอม ไม่ปรากฏคำแปลในพจนานุกรม มี
 การสันนิษฐานถึงที่มาดังนี้ 1) เพี้ยนมาจากชื่อเมืองเดิม คือ “เมืองตระนอม” 2) มาจากคำว่าเขาล้อม
 ซึ่งในพื้นที่มีเขาล้อมรอบ และแผลงมาเป็น “ขนอม” 3) มาจากคำว่า“เขาพนม” ซึ่งเป็นภูเขาใหญ่ลูก
 หนึ่งของอำเภอขนอม

จากเหตุผลเกี่ยวกับที่มาของคำว่า “ขนอม” ข้อสันนิษฐานข้อแรกมีน้ำหนักมากที่สุด เพราะมี
 หลักฐาน อ้างอิงทาง ประวัติศาสตร์ปรากฏร่องรอยอย่างแน่ชัด เนื่องจากเมืองตระนอม อยู่ห่างไกล
 เส้นทาง คมนาคม ทำให้ผู้คนลดน้อยลงจนเกือบกลายเป็นเมืองร้าง มีสภาพเป็นเมืองหลงสำรวจอยู่
 หลายร้อยปี จนกระทั่งในสมัย รัชกาลที่ 5 ได้ทำการสำรวจอยู่ในทำเนียบการปกครองของ

กระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นตำบลหนึ่งของ อำเภอสิชล ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2481 และยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2502

ปัจจุบัน บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเมืองเก่า ผู้ใหญ่บ้านเข้ามาบูรณวัด มาขุดที่ทำศาลาหมู่บ้าน สร้างที่วัดเป็นเป็นศูนย์รวมของจิตใจ คนในหมู่บ้าน นำแม่คโสมมาปรับมาขุด ด้านข้างๆถ้าเป็นจอมปลวกก็ขุดดินจอมปลวก ก็ขุด 2 ที ขุด พบของขึ้นมากะลุ่มหมด เป็นโกฏกระดูก เหมือนเต่าปูน กลม ๆ มีฝาปิดทุกลูก เป็นกระดูกมนุษย์ เขาค้างซ้อน ๆ ในจอมปลวกนั้นผมคิดว่าน่าจะเป็นที่เก็บกระดูกเพราะมีกระดูกเต็มไปหมด ไม่ต่ำจาก พัน ขุดลงไปประมาณ 1 เมตรกว่า ขุดครั้งแรก ใช้ขี้ผึ้งก็ประมาณ หนึ่งเมตร ขุดไม่ติดไม่พบ พอขุด ครั้งที่สองก็พบ กระดูกแล้ว ไม่พบอะไร แต่โกฏกระดูก เหมือนเต่าปูน กลม ๆ มีฝาปิดทุกลูก มันเป็น เหมือนกับลายคราม เห็นแล้วก็หยิบมาดูพอรู้ว่า เป็นกระดูกมนุษย์เป็นกระดูกนิ้ว ซึ่งมันก็อยู่ในสภาพ ที่สมบูรณ์ ดินอะไรก็ได้เข้าไปซึ่งยังอยู่เรียบร้อยมาก ดูกันเสร็จแล้วก็นำไปฝังไว้เหมือนเดิม แต่ มันก็น่าจะแตกเพราะถมกับรถแม่คโสม และก็ไม่คิดที่จะขุดต่อไป เพราะถ้าที่นี้ถ้าทำแบบนี้แล้วใคร จะเก็บของเหล่านี้ไว้ แล้วจะเอาไปไว้ที่ไหน ขนาดของมีค่าที่วัดเจดีย์ยังสูญหาย สูญหายหมด เดียว คนนั้นพาไปไว้ที่วัดโน้น เดียวคนนี้อาไปไว้วัดนี้ เทียย้ายที่กัน ไปย้ายกันมาในที่สุดก็สูญหายหมด นอกจากนี้ยังได้ขุดพบบ่อปล่องไม้ ประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา ซึ่งในปีนั้นฝนแล้งมากขาดน้ำ ก็มาเข้าฝืนให้ตาเล็ก ไปขุดบ่อน้ำที่ตรงกับในฝืนข้างจอมปลวก ตาเล็กขุดไปครั้งแรกไปตรงปากบ่อ แล้วก็ไปขุดข้าง ๆ บ่อ ไปเจอเปลือกไม้เหม็ด แล้วก็ดึงเปลือกไม้เหม็ดดูแล้วก็เจอปากบ่อ ขุดไปไป พบรากไม้ที่พาดบนปากบ่อ ก็ตัดรากไม้ ออก ซึ่งเป็นรากไม้ยางขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 30 เซนติเมตร แล้วก็ขุดลงไปประมาณ 2 เมตร ไปพบเจอไม้ พบเจอน้ำ

ยังมีหลักฐานที่ขุดพบอีกที่เป็นคานปูน น้ำสาวของผม ไปให้รถขุดที่ปรับพื้นที่เพื่อที่จะทำ สวนปาล์ม พอขุดร่องก็ไปพบกับคานปูน 3 คาน อยู่ดูจากผิวดินประมาณ 1 เมตร ตอนแรกคิดว่าจะ ขุดดูว่ายาวขนาดไหน แต่ก็ขุดไม่ได้เพราะว่าคานปูนนั้นมันขามเข้ามาอยู่ในที่ดินของคนอื่นด้วย และอยู่ใต้ถนนลาดยาง (ถนนดำ) และก็มีที่ ๆ เหมือนกับกองอิฐ โคงอิฐก็ไม่ทราบว่าเป็นเชิงตะกอน หรือว่าอะไร ลักษณะเป็นอิฐก่อนและข้างหน้าก็มีคล้าย ๆ สระน้ำอยู่ด้วย บ่อน้ำนั้นก็ขุดไม่ได้เพราะ เป็นอิฐทั้งนั้น แต่ก็คิดว่าก็น่าจะเป็นของศาสนาพราหมณ์ บางอันก็เป็นแผ่นปูนแล้วมีรูอยู่ตรงกลาง ใช้ไม้ปัก ลักษณะคล้ายเครื่องบดแป้ง (เครื่อง โม่แป้ง)

กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนบ้านป่าตาล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาล ชุมชนบ้านป่าตาลร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำทุกเรื่อง ในการพัฒนาชุมชน เหมือนเป็น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ เวลามางานมีการ มีกิจกรรมทุกอย่าง

ชาวบ้านชุมชนก็มีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในชุมชนของเราจะเน้นการปฏิบัติกัน การสนับสนุนจากภาคีในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาล บ้านป่าตาลเป็นหมู่บ้านที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยผู้ใหญ่จะเป็นผู้ประสานงานมาแจ้งให้ชาวบ้านทราบ และชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือทันที และหน่วยภาคีที่เข้ามาช่วยก็มี เช่น พัฒนาชุมชนของอำเภอ เกษตรอำเภอ ธกส. กศน. และมีสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) โดยส่วนมากมาช่วยด้านการผลิตของใช้ในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ทรัพยากรในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านป่าตาลทรัพยากรในหมู่บ้าน มีทั้งแหล่งน้ำที่เป็นลำคลอง มีเขื่อน ที่ได้มาจากลำคลองที่เป็นทรัพยากรดั้งเดิมที่รักษาไว้ และผลประโยชน์ที่ได้รับสามารถทำให้มีแหล่งน้ำในการทำเกษตร และทำให้มีสัตว์น้ำ เช่น ปลา เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านสามารถนำมาบริโภคโดยไม่ต้องซื้อหา และด้านการเกษตรก็ทำให้พืชเจริญงอกงามสามารถได้รับผลเป็นอย่างดี และหมู่ที่ 14 ได้มีพื้นที่ป่าชายเลนเป็นที่อาศัยวางไข่และอนุบาลสัตว์น้ำจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลา ส่วนหนึ่ง ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถไปประกอบอาชีพประมงเพื่อนำมาบริโภค ส่วนที่เหลือก็จะนำไปขายเพื่อก่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือน แต่ต้องไม่ผิดกฎระเบียบของหมู่บ้านและไม่ผิดกฎหมายด้วย สังคมวัฒนธรรม บ้านป่าตาล และจะมีการจุดเทียนถวายพระพรในวันเฉลิมพระชนมพรรษาทุก ๆ ครั้ง ช่วงเทศกาลสงกรานต์ จะมีการรดน้ำผู้สูงอายุในหมู่บ้าน โดยจะมีการแจกของขวัญและร่วมรับประทานอาหารกลางวันพร้อมกับชาวบ้าน ในหมู่บ้านส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร โดยการปลูกพืชเป็นหลัก มียางพารา มาตรการปลูกปาล์ม น้ำมัน ทำสวนมะพร้าว ปลูกผัก ไร่จิ้ง (บางส่วน) จึงนับว่าอยู่แบบพอกิน พออยู่ พอใช้ สามารถเลี้ยงครัวเรือนตนเองได้ ผู้นำหมู่บ้านป่าตาลเป็นผู้นำที่ชาวบ้านมีความเชื่อและให้ความเคารพศรัทธาในตัวผู้นำจึงทำให้ประสบผลสำเร็จทุกอย่าง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือ และความสามัคคีกันของประชาชนในหมู่บ้าน เพราะผู้นำทำตนคิดดินและช่วยเหลือ เอื้ออาทรกับชาวบ้านและให้คำแนะนำชี้แจงแนะนำทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะด้านการทำงาน การประกอบอาชีพ และการดูแลบุตรหลานในครัวเรือน และให้หัวหน้าครัวเรือนสอนบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการลักขโมย จึงทำให้หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุขซึ่งไปสอดคล้องกับจรัส โคตรยันต์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” กรณีศึกษาบ้านก้างปลา ตำบลหนองไผ่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สภาพการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชาวบ้าน ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ด้านการลดรายจ่าย บางครัวเรือนไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ ด้านการเพิ่มรายได้ ขาดตลาดรองรับผลผลิตของการเกษตร ด้านการประหยัด เงินออมทรัพย์ค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนรู้ คนรุ่นใหม่ไม่ใส่ใจที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีการปลูกป่าทดแทน และด้าน

การเอื้ออารี คนร่วมกิจกรรมในชุมชนมีจำนวนน้อย ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนา หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงคือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ บทบาทที่โดดเด่นของผู้นำ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีพุทธศาสนา และวัดเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความสามัคคีในชุมชน การจัดเวทีชุมชน สภาพที่พื้นที่ที่อำนวยต่อการผลิตทางการเกษตร ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ และชุมชนภายนอก

การพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการลดรายจ่าย ชุมชนมีการปลูกผักทำสวนครัว รั้วกินได้ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ทุกครัวเรือนจะต้องดูแลเอาใจใส่บุตรหลานใน ครัวเรือนปลอดอบายมุขและสิ่งเสพติดทุกประเภท มีการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนโดยมีอาชีพ เสริม และใช้เทคโนโลยีเหมาะสม การประหยัด ทุกครัวเรือนจะต้องมีการออมทรัพย์ ชุมชนมีกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตรองรับอยู่ การเรียนรู้ ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มี การศึกษาดูงาน เพื่อนำเอาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมฯ ใช้วิถีชีวิตอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้าน นำอยู่ การเอื้ออารีต่อกัน ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส คนประสบปัญหา ชุมชน รู้จักรักสามัคคี

แนวทางในการแก้ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง เนื่องจากว่าเวลาในการปฏิบัติของแต่ละครอบครัวนั้นต่างคนต่างก็มีภาระเขาก็ต้องเจียด เวลา ต้องสละเวลาที่จะมาช่วยเหลือกัน ในการแก้ปัญหาเราก็ขอความร่วมมือกัน เสียสละเวลาสัก เล็กน้อยถ้ามีงานสำคัญเราก็ต้องเสียสละหยุดงานประจำสัก 4-5 ชั่วโมง กรณีเศรษฐกิจตกต่ำ ราคา สินค้าเกษตรตกต่ำ แต่ต้นทุนสูงทำให้ค่าครองชีพในครัวเรือนสูง และจะมีการณรงค์ให้มีอาชีพ เสริม เช่น ปลูกผักขาย ทำขนม อาหารขาย หรือเนื่องจากบ้านป่าตาลมีแหล่งน้ำธรรมชาติสามารถ หาสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา มาจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ครัวเรือน ได้เป็นอย่างดี และจะต้องไม่ผิด กฎหมาย

แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง พอเพียง เราก็ทำ แผนพัฒนาชุมชน มีแผนของหมู่บ้าน เราก็จัดการเขียนแผนแล้วเราก็ประชุมลงมติทำประชาคมว่าปี นี้เราจะทำอะไรเราจะเองงบประมาณมาจากไหนเราจะหาหน่วยงานไหนมาช่วยเหลือเราได้ โดยการ นำของผู้ใหญ่บ้านคอยให้ความรู้ และแนะนำจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยผู้ใหญ่เข้าถึงประชาชนทุก ๆ เรื่อง จะก่อให้เกิดประชาชนมีความเชื่อมั่น และมีความสามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน ก็ทำให้ประชาชนมี ความอยู่ดี กินดี การที่ได้มีการพบปะประชุมกันทุกเดือนของวันที่ 15 ก็จะทำให้ชาวบ้านมาพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และหมู่บ้านจะต้องมีการตั้งกฎระเบียบของ หมู่บ้าน เพื่อเรียนรู้ และรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนดูแลลูกหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และรู้จัก

ประหยัด และจัดให้ทุกครัวเรือนเข้าวัดทุกวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา และดำรงชีวิตให้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็สามารถประสบความสำเร็จในครัวเรือนและชุมชนได้ ซึ่งไปสอดคล้องกับวันชัย พลละไกล ได้ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านคำแย ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการดำเนินการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครัวเรือน เพื่อก่อให้เกิดความตระหนักในการใช้จ่ายของครอบครัวด้วยความมีเหตุผลและความพอประมาณ ปัจจัยผู้นำด้านชุมชน ได้แก่ผู้นำในชุมชนมีภาวะผู้นำสูง ความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิดนอกกรอบ

ชุมชนบ้านป่าตาลเป็นชุมชนที่มีความเป็นอยู่แบบพึ่งพาอาศัยตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอยู่กันแบบเป็นที่พึ่งเป็นน้อม โดยอาศัยทุนทางสังคม ทุนทางเครือข่าย ทุนทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกัน ยึดมั่นในความเชื่อ ความสัมพันธ์กับธรรมชาติ โดยไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกันทำให้อยู่รอดปลอดภัย

การดำรงชีวิตซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการ การต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนในชุมชนเคยมีอยู่แต่เดิม ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการใช้ชีวิต ยึดถือความพอเพียงการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรของมนุษย์ทรัพยากรที่มีในชุมชน ทำให้มีเหลือสำหรับประชากรรุ่นต่อไป ซึ่งชุมชนจะเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประเพณีและวัฒนธรรม ที่มั่นคงยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาวิจัยกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านป่าตาล ตั้งอยู่ หมู่ที่ 14 ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ควรให้ความสำคัญกับประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่ประชาชนในชุมชนให้ความนับถือ ผู้เป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการให้ผู้นำชุมชนประชาชน ทั่วไป และรวมถึงเยาวชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมให้สำนึกถึงบทบาทในกระบวนการพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกรักชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืน
2. องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการบริหารกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และมีการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การทำงาน ด้านการพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ประชาชนในชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูล ในการปรับปรุงโครงการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพ มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดทำสื่อแสดงผลงาน ผลของกิจกรรม รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ คิดวิเคราะห์ ถึงผลที่จะเกิดกับชุมชนในระยะสั้นและยาว โดยจัดทำรายละเอียดของแผนแม่บทของชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น และเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา วางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของกิจกรรมต่าง ๆ ความเข้มแข็งของกลุ่มที่ส่งผลต่อชุมชน และการพึ่งตนเองของกลุ่มดังกล่าวเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2548). การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ: สภาคาทอเล็กแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- กานดาพันธุ์ วันทนนะ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤษณา วงษาสันต์. (2543). สถาบันราชภัฏสวนดุสิต : วิถีไทย. เว็บไซต์เอดีดูเคชันจำกัด.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2550). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. ค้นเมื่อ วันที่ 8 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.comdev.ricr.ac.th/elearning.htm>
- กิริต เกิดคำ. (2552). ความสำเร็จของนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านสันติสุข. หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คุณ โทซัน. (2547). พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.(ออนไลน์).
- จรัส โคตะยันต์. (2553). ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” กรณีศึกษา หมู่บ้านก้างปลา ตำบลหนองไผ่ อำเภอสว่างวีรย์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยป้องกันท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยมงคล อุดมทรัพย์. (2540). ข้อคิดจากพระไตรปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์น้ำฝน.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. (พ.ศ. 2556). ธรรมเป็นเครื่องเจริญ (วุฒิชัยธรรม 4). ค้นเมื่อ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=251771>
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกรุงเทพมหานคร. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ปกรณั์ ปรียากร. (2548). ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา กรุงเทพมหานคร. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ประเวศ วะสี. (2540). **แผนพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: บริษัท กรีน ปัญญาญาณ.
- ประเวศ วะสี. (2540). **ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน ศักยภาพแห่งความสร้างสรรค์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2546). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์.
- ปริญานุษ ธรรมปิยา. (2555). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).
- พจนนัท กองมาก. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการยอมรับรูปแบบกิจกรรมของเกษตรกรในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำน้ำเคียว จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระธรรมปิฎก. (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2539). **นิติศาสตร์แนวพุทธ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- ภัทรพร สิริกาญจน และคณะ. (2546). **ความรู้พื้นฐานทางศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: สิริวัฒนะอินเตอร์พริ้น. วารสารวิชาการชาวบ้าน ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม- กุมภาพันธ์ 2526 อังใน : แนวคิดการศึกษาเพื่อชุมชน วิทยาลัยครูอุดรดิถี.
- สาตินี เทพสุวรรณ และคณะ. (2550). **ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของคนไทย : ความสำคัญของภาคประชาชนการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ**. จัดโดยสมาคมนักประชากรไทย.
- สนธยา พลศรี. (2543). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2525). **การพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานกองทุนการเสริมสร้างสุขภาพ. (2549). **คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขภาพในการดำเนินชีวิต**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **โครงสร้างแนวทางการพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน. (เอกสารอัดสำเนา).
- เสรี พงศ์พิศ. (2554). **เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ ถ้าใจปรารถนา**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). **การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด บางกอกบล๊อค.

Layard, R. (2005). **Happiness: Lessons from a New Science** .Penguin, New York, USA.

Ruut Veenhoven. (2009). **Greater Happiness for a Greater Number: Is that possible and desirable?** ,Paper for special issue of JOHS on Utilitarianism, guest editor Bengt Brulde.

Mark S. Homan. (1994). Promoting Community Change. Books / Cole Publishing Company Pacific Gove Califonia, USA.

บุคลากรกรม

พระครูพิพัฒนสีลาธุกุล. (8 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. เจ้าอาวาสวัดกระด้าง อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นายสุब्ชา มีเมือง. (15 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. ผู้ใหญ่บ้าน บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นายหนูกิจ รูปสะอาด. (15 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นายเอิบ ขนอม. (22 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นายคลอต พัฒน์เคี่ยม. (22 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

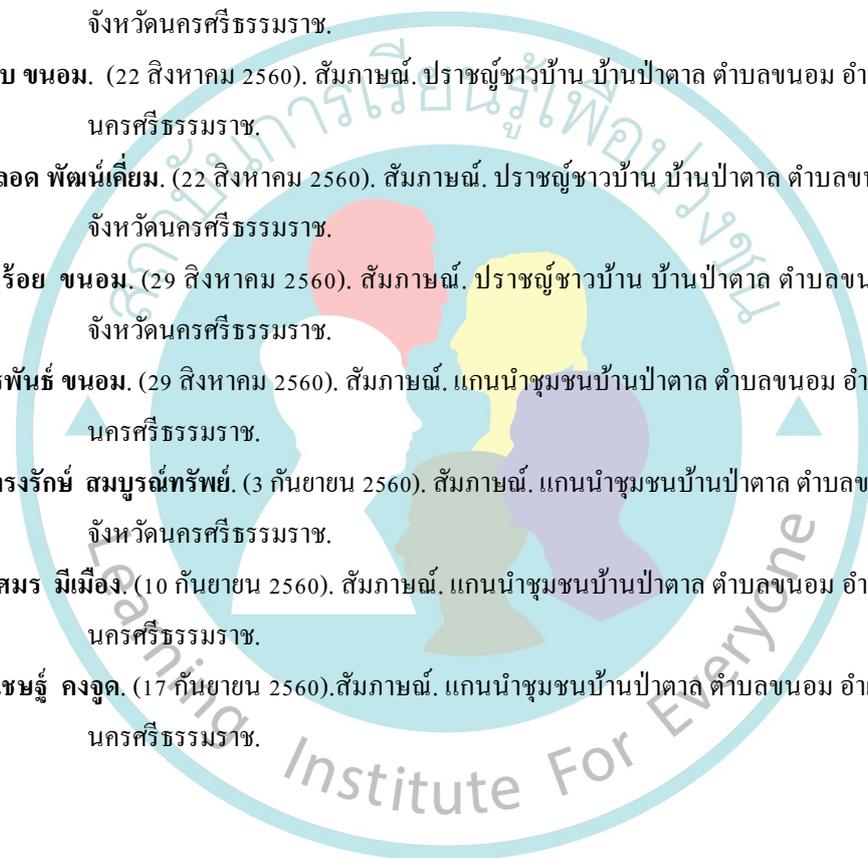
ผู้ใหญ่ร้อย ขนอม. (29 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นางจिरพันธ์ ขนอม. (29 สิงหาคม 2560). สัมภาษณ์. แกนนำชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นายดำรงรักษ์ สมบูรณ์ทรัพย์. (3 กันยายน 2560). สัมภาษณ์. แกนนำชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นางพิศมร มีเมือง. (10 กันยายน 2560). สัมภาษณ์. แกนนำชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

นายสุเชษฐ์ คงจูด. (17 กันยายน 2560). สัมภาษณ์. แกนนำชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล
ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อทราบกระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คำสัมภาษณ์ของท่านจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยเพื่อนำผลมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา หมู่ที่ 14 บ้านป่าตาล ตำบลขนอม อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
  - ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาลอดีต
  - ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
  - ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรค นำไปสู่การ

พัฒนา

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายเกรียงสิทธิ์ ใจมั่น

นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย อายุ เพศ
ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ชื่อ.....นามสกุล.....

อายุ.....เพศ.....ตำแหน่งงานทางสังคม.....

ระดับการศึกษา.....ประสบการณ์ในการทำงาน.....

ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าตาลอดีต

1. ข้อมูลทั่วไปความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาลอดีต มีความเป็นมาอย่างไร
2. ประชากร/การศึกษาในอดีตเป็นอย่างไร
3. การศึกษา/วัฒนธรรมในอดีตเป็นอย่างไร
4. เศรษฐกิจ เช่น การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ แรงงาน การเกษตร ค้าขาย ขนส่ง
ผลผลิตทางการเกษตรทำกันอย่างไร
5. ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับ ค่านิยมที่ ความเชื่อ การพึ่งพาอาศัย
การก่อสร้างหรือซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เป็นอย่างไร
6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำกันอย่างไร
7. ด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติด การตั้งเวรยามรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน การเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ การหาข่าว
การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหมู่บ้านข้างเคียง เป็นอย่างไร
8. ด้านการบริหารจัดการ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างกฎกติกาของหมู่บ้าน การ
ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร การตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เป็น
เป็นอย่างไร

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจ
พอเพียง

1. กระบวนการพัฒนาเป็นชุมชนบ้านป่าตาล

- ด้านการมีส่วนร่วม

- ด้านการสนับสนุนจากภาคี
- ด้านทรัพยากร
- ด้านสังคม วัฒนธรรม
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านผู้นำหมู่บ้าน

2. การพัฒนาเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

- การลดรายจ่าย
- การเพิ่มรายได้
- การประหยัด
- การเรียนรู้
- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- การเอื้ออารีต่อกัน

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค และในการพัฒนา

1. แนวทางในการแก้ปัญหา และอุปสรรค ในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจ พอเพียง
2. แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นชุมชนเศรษฐกิจ พอเพียง

ภาคผนวก ข.

ภาพประกอบการวิจัย สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านและแกนนำในการพัฒนาชุมชน

ภาพที่ 1 ผู้ใหญ่สุบัญชา มีเมือง พาไปดูบริเวณที่จุดศพของโบราณ

ภาพที่ 2 สิ่งของที่จุดพบในบริเวณนี้

ภาพที่ 3 ลักษณะเป็นเต้าปูนที่บรรจุกระดูก

ภาพที่ 4 บริเวณที่ขุดพบเป็นเจดีย์เก่าแก่

ภาพที่ 5 พระพุทธรูปเก่าแก่ซึ่งถูกโปกปูนทรายปิดทับ

ภาพที่ 6 ชลประทานที่ใช้หล่อเลี้ยงชุมชนบ้านป่าตาล

ภาพที่ 7 เชื้อนกับเก็บน้ำไว้ใช้และเป็นแหล่งอาหารของชุมชน

ภาพที่ 8 ผู้วิจัยกำลังเก็บภาพ

ภาพที่ 9 คลองทำนอ

ภาพที่ 10 เจดีย์หลวง

ภาพที่ 11 ป่าชายเลน

ภาพที่ 12 สภาพป่าชายเลนของชุมชน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ- นามสกุล	นายเกรียงสิทธิ์ ใจมั่น
วัน เดือน ปีเกิด	26 พฤษภาคม พ.ศ. 2505
ที่อยู่	53/2 หมู่ที่ 2 ตำบลสีซัด อำเภอสีซัด จังหวัดนครศรีธรรมราช
เบอร์โทรศัพท์	093-592-5932
อาชีพ	รับราชการ
สถานที่ทำงาน	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสีซัด หมู่ที่ 2 ตำบลสีซัด อำเภอสีซัด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี คณะศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน มหาวิทยาลัยชีวิต

